

Beleidsplan Armoede en schulden 2024-2027

Bestuurlijk opdrachtgever: J. Bos
Ambtelijk Opdrachtgever: D. Glastra
Adviseurs: H. Boxem en T. Boomsma
September 2023

Voorwoord

In een wereld waarin veranderingen snel plaatsvinden en de inflatie stijgt, worden gemeenten geconfronteerd met uitdagingen op het gebied van armoede. Bestaanszekerheid is een actueel thema. Als college voelen wij ons geroepen om dit onderwerp structureel aan te pakken en te waarborgen dat elke inwoner de kans krijgt om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.

In ons coalitieakkoord hebben we duidelijke standpunten ingenomen met betrekking tot armoede en schulden. Deze pijlers weerspiegelen onze toewijding aan het verbeteren van de situatie voor degenen die in armoede opgroeien en voor iedereen die worstelt met financiële problemen. Als gemeente Meppel hebben we ons gecommitteerd aan het intensiveren van steun aan kinderen die in armoede leven. We streven ernaar om hen beter te bereiken en hen de kansen te bieden die ze verdienen. Het is onze overtuiging dat geen enkel kind belemmerd mag worden in zijn of haar ontwikkeling door financiële zorgen.

Daarnaast richten we ons op de schuldenproblematiek. Geldzorgen mogen geen obstakel vormen voor het aanpakken van andere onderliggende problemen. In ons coalitieakkoord hebben we vastgelegd dat we ademruimte willen creëren voor degenen die met schulden te maken hebben. Hiermee willen we voorkomen dat mensen in een vicieuze cirkel van financiële problemen terechtkomen. Met als doel dat zij hun leven hun leven weer op de rails krijgen.

Een initiatief dat perfect aansluit bij onze inspanningen op het gebied van bestaanszekerheid is het "Iedereen telt mee festival". Dit festival heeft geholpen een brug te slaan tussen mensen die te maken hebben met armoede en schulden en tussen organisaties die zich inzetten om deze doelgroep te bereiken en te helpen. Het herinnert ons eraan dat we samen sterker staan en dat iedereen meetelt in Meppel.

Samen met onze collega's en met de hulp en betrokkenheid van onze inwoners, zijn we ervan overtuigd dat we vooruitgang kunnen boeken op het gebied van bestaanszekerheid. Laten we gezamenlijk werken aan een gemeente Meppel waarin iedereen meetelt en zich gewaardeerd voelt.

Met vriendelijke groet,

Namens het College van burgemeesters en wethouders,
Wethouder Jeannet Bos

Samenvatting

Armoede- en schuldenproblematiek is een breed en ingewikkeld probleem, dat niet op zichzelf staat en de hele gemeenschap aangaat. Door de hardnekkigheid en complexiteit ervan is iedereen nodig: het Rijk, gemeenten, inwoners, maatschappelijke instellingen, vrijwilligers, de wetenschap, bedrijven en scholen. In de gemeente Meppel zijn er mensen die op of onder de armoedegrens leven en/of kampen met ernstige geldzorgen en problematische schulden. Zo'n 5,9% van alle huishoudens in de gemeente Meppel leefden in 2021 volgens het CBS in armoede. Ongeveer 4,9% van de kinderen groeiden in datzelfde jaar op in armoede, dit zijn ongeveer 300 kinderen. Als het gaat om problematische schulden had in 2021, 6,1% van de huishoudens in de gemeente Meppel problematische schulden. In vergelijking met het landelijk gemiddelde liggen de cijfers in de gemeente Meppel lager.

We stellen vijf doelen (deze zijn voortgekomen uit onze visie en pijlers) waar onze armoede- en schuldenaanpak aan bijdraagt:

1. Inwoners maken gebruik van de regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben. Het verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid helpt hierbij.
2. Kinderen die opgroeien in een gezin waar weinig geld beschikbaar is de kans geven om mee te doen in de samenleving, zodat zij met gelijke(re) kansen aan de toekomst beginnen.
3. Inwoners met een laag besteedbaar inkomen kunnen meedoen in de samenleving.
4. Inwoners met (problematische) schulden krijgen de hulp die zij nodig hebben.
5. Preventie en de aanpak van oorzaken van armoede en problematische schulden.

Bestaanszekerheid is een zeer actueel thema, in alle landelijke verkiezingsprogramma is het een thema dat veel aandacht krijgt. Bestaanszekerheid is de zekerheid dat je over middelen kunt beschikken om in je levensonderhoud te kunnen voorzien. Armoede en (problematische) schulden zetten bestaanszekerheid onder druk, en dit heeft vaak (grote) gevolgen voor andere (leef)gebieden. Bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, wonen en schoolprestaties. Bovendien leidt een gebrek aan bestaanszekerheid ertoe dat er geen gelijke kansen zijn voor iedereen en niet iedereen mee kan doen. De uitdaging blijft om de samenhang en de samenwerking te vergroten met alle partijen in de samenleving die zich bezighouden met dit thema, de activiteiten die succesvol zijn te continueren en de activiteiten die hierom vragen (eventueel na het doen van onderzoek) te versterken en aan te passen. Hierin nemen we de behoefte van inwoners en samenwerkingspartners mee en kijken we naar wat landelijk en lokaal werkt. Aan de hand van de doelen worden per doel (m.u.v. doel 5) alle regelingen en activiteiten beschreven die er zijn binnen de gemeente Meppel op het gebied van armoede en schulden, waarbij per regeling of activiteit is aangegeven of het wordt voortgezet, onderzocht/versterkt dan wel aangepast. Ten aanzien van doel 1 blijven de meeste regelingen zoals ze zijn. Daarnaast zijn er een aantal waarvan onderzocht wordt of het kan blijven zoals het is of dat het in het kader van doorontwikkeling beter is om accenten te verleggen. Voorbeelden hiervan zijn de laptopregeling en de collectieve zorgverzekering. Wat betreft procesoptimalisatie wordt gewerkt aan het efficiënter inrichten van de afhandeling van werkprocessen en gekeken naar mogelijkheden om aanvragen te digitaliseren. Ten aanzien van doel 2 zijn we tevreden met de manier waarop hieraan momenteel invulling gegeven wordt. Zo verloopt de samenwerking met Kindsupport Meppel voorspoedig en weten veel ouders en organisaties Kindsupport te vinden. Tegelijkertijd willen we het aanbod uitbreiden om zo compleet mogelijk te zijn. Financiële educatie op scholen is een onderwerp wat hoog op de agenda staat om te onderzoeken. Wat betreft doel 3 is het aanbod groot en breed. De meeste activiteiten lopen en worden voortgezet op de huidige voet. Maar dit geldt niet voor alle activiteiten. De invulling van het Geldloket bijvoorbeeld wordt de komende tijd verder besproken en daarnaast wordt onder andere de mogelijkheid onderzocht om een volwassenfonds Sport en Cultuur op te richten. Ten slotte worden bij doel 4 de meeste activiteiten voortgezet. Omtrent twee activiteiten wordt gekeken naar de best mogelijke invulling (vroegsignalering van schulden en Zuidweg Schuldhulp), zijn er twee activiteiten die worden aangepast. Het gaat hierbij om de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe en met instemming van de Raad, het zelfbetalersbeleid omtrent budgetbeheer.

Ten slotte; we blijven kritisch kijken naar onze armoede- en schuldenaanpak en dienstverlening. Daarnaast blijven we ons elke dag inzetten om die ondersteuning te kunnen bieden aan onze inwoners die noodzakelijk is.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
A. Wat is armoede?	6
B. Wat zijn problematische schulden?	7
C. Armoede en schulden, een ingewikkeld probleem	7
D. Opgroeien in armoede	7
E. Armoedeval	8
F. Financiële stress	8
G. Laaggeletterdheid	9
H. Kader	9
2. Meppel in beeld	10
3. Visie	11
4. Pijlers armoede- en schuldenaanpak	12
5. Doelen	14
1. Inwoners maken gebruik van de regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben. Het verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid helpt hierbij	14
2. Kinderen die opgroeien in een gezin waar weinig geld beschikbaar is, de kans geven om mee te doen in de samenleving, zodat zij met gelijke(re) kansen aan de toekomst beginnen	15
3. Inwoners met een laag besteedbaar inkomen kunnen meedoen in de samenleving	16
4. Inwoners met (problematische) schulden krijgen de hulp die zij nodig hebben	17
5. Preventie en de aanpak van oorzaken van armoede en problematische schulden	17
6. Dit doen we	18
7. Schuldhelpverlening	20
A. Wet gemeentelijke schuldverlening	20
B. Vormgeven schuldhelpverlening gezinnen met minderjarige kinderen	20
C. Gemeentelijke Kredietbank Drenthe, en de rol van de consulenten Geldzorgen hierbij	20
D. Zuidweg Schuldhelp	21
E. Minnelijk traject	21
F. Vroegsignalering van schulden	21
G. Zelfbetalersbeleid	21
8. Monitoring en verantwoording beleid	24
9. Conclusie	25
Bijlagen	26
BIJLAGE 1. Wettelijk kader	26
BIJLAGE 2. Regelingen- en activiteitenoverzicht	30
Doel 1	30
Doel 2	32
Doel 3	34
Doel 4	38
BIJLAGE 3. Literatuurlijst	39

1. Inleiding

In dit beleidsplan nemen we u mee in de keuzes die de gemeente Meppel voor de komende vier jaar maakt op het gebied van armoede en schulden. We nemen u mee in onze visie, pijlers en doelen. Daarnaast schetsen we hoe we deze doelen willen bereiken en hoe we het beleidsplan beoordelen en bewaken. Het beleidsplan is tot stand gekomen na een terugblik op onze activiteiten van de afgelopen jaren en de activiteiten die op dit moment plaatsvinden. Verder door de gesprekken die op gezette tijden hebben plaatsgevonden met de werkgroep Werk & Meedoen van de Adviesraad en leden van het Armoedepact, en onderzoek en analyse van landelijke en lokale ontwikkelingen. Indien naar aanleiding van dit beleidsplan nadere uitwerking noodzakelijk is in beleidsregels, wordt hier op een later moment aandacht aan besteed.

In de gemeente Meppel zijn er mensen die op of onder de armoedegrens leven en/of kampen met ernstige geldzorgen en problematische schulden. Dit met hardnekkige en wijdverspreide problematiek ten gevolg. Als onze inwoners in de knel komen, is het van groot belang dat zij goede hulp krijgen en zich gezien en gehoord voelen. Zo krijgen zij de ruimte om mee te doen in de samenleving, kunnen zij zich ontwikkelen en kan de vicieuze cirkel van (kansen)armoede doorbroken worden.

A. Wat is armoede?

Armoede is, zeker in de huidige tijd, een veelgebruikte term. Maar wat is armoede precies en hoe wordt het vastgesteld? Armoede kan niet los worden gezien van het algemene welvaartsniveau in een samenleving. Armoede in Nederland in 2023 is bijvoorbeeld anders dan armoede in Nederland in de jaren vijftig of armoede in een perifeer land (een arm en laag ontwikkeld land).

Er zijn meerdere definities van armoede:

DEFINITIE ARMOEDE SOCIAAL CULTUREEL PLANBUREAU (CPB)

In de CPB definitie, welke wordt aangehouden door de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, wordt het 'niet veel maar toereikend'-budget gehanteerd. Dit budget omvat de minimale uitgaven van een zelfstandig huishouden aan onvermijdbare, basale zaken (voedsel, kleding en wonen), moeilijk-vermijdbare posten (verzekeringen, persoonlijke verzorging), en de minimale kosten van ontspanning en sociale participatie. Wanneer iemand onder dit budget zit, leeft een huishouden volgens deze definitie onder de armoedegrens.

DEFINITIE ARMOEDE CENTRAAL BUREAU STATISTIEK (CBS)

Volgens de armoededefinitie van het CBS leeft een huishouden in armoede wanneer het besteedbaar inkomen van het huishouden onder de lage-inkomensgrens ligt. Het huishouden beschikt dan over onvoldoende middelen om een bepaald minimaal consumptieniveau te bereiken. De hoogte van de lage-inkomensgrens wordt bepaald door het Centraal Bureau zelf en had in 2020 een waarde van € 13.247,-. In dit beleidsplan wordt deze definitie van armoede gehanteerd. Bij de uitvoering van ons gemeentelijk armoedebeleid wordt er een grens gehanteerd om vast te stellen wie er tot de doelgroep behoort. In Meppel wordt voor het merendeel van de regelingen een grens van 120% van de bijstandsnorm gehanteerd.

Hoewel de definitie van armoede vaak gebaseerd is op een inkomensgrens, kan armoede tevens een gevolg zijn van hoge lasten en/of schulden. Hoge lasten kunnen ervoor zorgen dat er een disbalans ontstaat tussen inkomsten en uitgaven, waardoor het moeilijk rondkomen is. Schulden op haar beurt kunnen ervoor zorgen dat mensen van het minimaal noodzakelijke moeten zien rond te komen en bijvoorbeeld niet het geld hebben om de minimale kosten van ontspanning en sociale participatie te betalen. Het financiële onderdeel en het sociale onderdeel van armoede zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarnaast kent armoede een gevoelsmatig onderdeel ("voel ik me arm?, hoe beleef ik mijn financiële situatie?"). Hoe iemand armoede ervaart en wat de gevolgen hiervan zijn op bijvoorbeeld iemands lichamelijke en geestelijke toestand verschilt van mens tot mens. Armoede is een breed begrip, en gaat niet alleen om (financiële) welvaart, maar zeker ook om welzijn.

B. Wat zijn problematische schulden?

Voor de definitie van problematische schulden wordt de definitie van het NVVK gebruikt. “Een problematische schuldsituatie is een situatie waarin te voorzien is dat een natuurlijk persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen”. In Nederland zijn er naar schatting van het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Nibud 1,4 miljoen huishoudens met risicovolle schulden of betalingsproblemen. Dat betekent dat ze vaak rood staan, veel aanmaningen krijgen of meer dan drie rekeningen niet betaald hebben, waarvan ten minste één voor de huur, de hypotheek, energierekening of zorgverzekering. Binnen de groep risicovolle schuldenaren worden er ruim 600.000 huishoudens aangemerkt als 'problematisch': hun schulden zijn zo hoog dat zij er niet meer op eigen kracht vanaf komen.

Schulden ontstaan bijna nooit als gevolg van één oorzaak. De oorzaak is vaak een combinatie van omgevingsfactoren, bewust en onbewust gedrag en onverwachte gebeurtenissen, zoals een scheiding of ontslag. Er is een verband tussen armoede- en schuldenproblematiek. Schulden zijn hierbij niet enkel een probleem van te weinig geld. Mensen met voldoende inkomen kunnen eveneens in de schulden geraken. Bij schulden ontstaat vaak een sneeuwbaaleffect: kleine schulden worden dan snel groot en er wordt te weinig en te laat hulp gezocht. Dit kan leiden tot armoede. Andersom geldt dat wanneer mensen langdurig in armoede leven, zij een grotere kans hebben op problematische schulden.

C. Armoede en schulden, een ingewikkeld probleem

Landelijk leefde in 2021 volgens het CBS ongeveer 6,8% van de huishoudens in armoede en had ongeveer 7,6% van de huishoudens problematische schulden. Een deel van de mensen in de gemeente Meppel leeft in armoede en/of heeft problematische schulden (ongeveer 5,9% van de huishoudens in Meppel leefde volgens het CBS in 2021 in armoede en ongeveer 6,1% van de huishoudens had toen problematische schulden). Zij profiteren niet tot nauwelijks van economische voorspoed en lijden onder de stress die het leven in armoede, dan wel weinig geld, met zich meebrengt. Constante langdurige stress heeft een negatief effect op het maken van goede keuzes en is slecht voor het lichaam en de geest. Het zorgt voor minder denkkracht en besluiten die genomen worden zijn meer op de korte termijn gericht. Dit vergroot de kans om in de schulden te raken. Wanneer mensen in de schulden zitten neemt de stress alleen maar toe, waardoor mensen nog meer in de overlevingsstand komen te staan en de kans op meer schulden groot is. Op sociaal gebied kan armoede een grote impact hebben want het risico op sociale uitsluiting is groot. Mensen die van weinig geld moeten zien rond te komen, hebben minder financiële mogelijkheden om deel te nemen aan activiteiten. Daarnaast kunnen mensen zichzelf gaan isoleren uit schaamte. Armoede- en schuldenproblematiek kent vele oorzaken en gevolgen, en deze beïnvloeden elkaar sterk. Het probleem is ingewikkeld, bestaat uit veel onderdelen en is hardnekkig. Kant-en-klare oplossingen zijn er niet en (deel)oplossingen komen vanuit veel verschillende kanten, waaronder de overheid (denk bijvoorbeeld aan de invoering van een basisinkomen). Het is onmogelijk om het vraagstuk met één beleidsmaatregel of één beleidsterrein in één keer op te lossen. Armoedebelid is een schakel in de keten, maar wel een belangrijke schakel.

D. Opgroeien in armoede

Volgens het CBS groeide in 2021 in Nederland ongeveer 6,7% van de kinderen op in armoede, in de gemeente Meppel is dit ongeveer 4,9%. Ouder(s) die leven in (langdurige) armoede ervaren vaak een grote mate van stress. Wanneer het kind als gevolg hiervan ook een grote mate van stress ervaart, heeft dit een negatieve invloed op de hersenontwikkeling. Zo kan het IQ dalen, wat gevolgen heeft voor het denk- en leervermogen. Daarnaast kan het een negatief effect hebben op de psychische en lichamelijke gezondheid gedurende het hele leven. Kinderen die opgroeien in armoede:

- Lopen meer risico te worden benadeeld bij de toegang tot onderwijs (lager schooladvies, minder ondersteuningsmogelijkheden, minder stimulans/ondersteuning door ouders);
- Hebben een hoger risico om vroegtijdig school te verlaten zonder startkwalificatie;
- Hebben meer moeite met het vinden van een betaalde baan boven de armoedegrens (mede als gevolg van een gemiddeld lager opleidingsniveau);

- Missen vaak de competenties en vaardigheden om, om te gaan met de uitdagingen in hun leven;
- Lopen een groter risico op sociale uitsluiting.

Het gevolg van bovengenoemde kan zijn dat kinderen die opgroeien in armoede, in armoede blijven leven als zij volwassen zijn. Dit wordt generatiearmoede genoemd. Armoede wordt dan als het ware van generatie op generatie overgedragen.

E. Armoedeval

De armoedeval kan gedefinieerd worden als het gebrek aan financiële prikkels voor mensen om (meer) te gaan werken, omdat zij er qua netto besteedbaar inkomen op achteruit gaan als zij (meer) gaan werken. Mensen die een uitkering hebben en besluiten om te gaan werken en mensen die al werken maar besluiten om meer te gaan werken (waarbij er al sprake is van een laag salaris), lopen het risico dat zij er financieel op achteruit gaan, vanwege regelingen en toeslagen die zij dan kwijtraken. Dit is een ongewenste situatie. In de gemeente Meppel hebben wij hier ook mee te maken, maar wordt het ongewenste effect verkleind door niet voor alle regelingen dezelfde inkomensgrens (dus niet alle regelingen op 120%) te hanteren. Er wordt gewerkt met een bepaalde opbouw (bijvoorbeeld de Individuele Inkomenstoeslag op 105% van de bijstandsnorm, de laptopregeling op 110% van de bijstandsnorm en het Fonds Deelname Maatschappelijke activiteiten op 120% van de bijstandsnorm). Dit zorgt ervoor dat de financiële prikkel om aan het werk te gaan, dan wel meer te gaan werken groter is, omdat bij een kleine stijging in het inkomen niet meteen alle regelingen en toeslagen worden misgelopen.

Zoals eerder benoemd zijn de meeste regelingen en toeslagen gebaseerd op 120% van de bijstandsnorm. Zowel ten tijde van de coronacrisis, als de energiecrisis heeft geen toename plaatsgevonden in gebruikmaking van de minimaregelingen. Wat betreft gebruikmaking van kindregelingen is er wel een toename waarneembaar. Verder is er net als bij minimaregelingen geen sprake van een toename van mensen in de schuldhulpverlening. Voor nu is onze conclusie dan ook dat 120% van de bijstandsnorm voor de meeste regelingen en toeslagen voldoende toereikend is.

F. Financiële stress

Uit diverse onderzoeken blijkt dat (lang) in armoede leven zorgt voor chronische stress. Daarbij heeft het een negatieve invloed heeft op het IQ (het IQ kan tot wel 13 IQ punten dalen), hersenfuncties zoals plannen, en impulscontrole en het reguleren van emoties. Dit maakt dat sommige mensen niet meer goed in staat zijn om naar de lange termijn te kijken. Ze richten zich met name op het oplossen van problemen op korte termijn. Dit kan leiden tot steeds onverstandigere beslissingen. Daarnaast kan leven in armoede zorgen voor gevoelens van minderwaardigheid, sociale uitsluiting en minder mee kunnen doen. Cruciaal is de schaamte die hiermee gepaard gaat. Veel mensen vinden het moeilijk om over hun geldzorgen te praten. Dit kan grote negatieve gevolgen hebben, omdat er vaak geen of te laat hulp wordt gevraagd. Relatief lage achterstanden kunnen dan in snel tempo oplopen tot problematische schulden, waardoor er een vicieuze cirkel ontstaat.

G. Laaggeletterdheid

Basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden bieden onze inwoners de mogelijkheid om (succesvol) deel te nemen aan onze maatschappij. Inwoners die deze vaardigheden in mindere mate bezitten, kunnen niet zo actief meedoen als inwoners die dit wel bezitten. Uit onderzoek blijkt dat 37% van alle laaggeletterden behoort tot de laagste inkomensgroep, en dat zij in verhouding vaak (langdurig) arm zijn. Armoede en laaggeletterdheid gaan samen. Lagere basisvaardigheden hangt samen met een lager onderwijsniveau, hetgeen op haar beurt samenhangt met een grotere kans op armoede. Andersom vergroot armoede de kans op laaggeletterdheid. Schulden ontstaan vaak doordat de overheid een te hoge verwachting heeft van de financiële redzaamheid van inwoners. Inwoners die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen weten vaak de weg niet te vinden naar regelingen en (schuld)hulpverlening. Verhoudingsgewijs zijn er veel laaggeletterden die een schuld hebben.

H. Kader

Met het minima- en schuldhulpverleningsbeleid hebben we te maken met wettelijke kaders die van invloed zijn op dit beleidsplan en onze uitvoering. De wettelijke kaders op het gebied van minima- en schuldhulpverleningsbeleid zijn:

- De Gemeentewet
- De Participatiewet
- De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
- De Wet adviesrecht genereren bij schuldenbewindzaken

In bijlage 1 wordt verder ingegaan op deze wetten. Bij de aanpak van armoede en schulden hebben een groot aantal andere wetten invloed, zowel binnen als buiten het sociaal domein. Deze staan benoemd en beschreven in bijlage 1. Gemeenten hebben een wettelijke taak met betrekking tot (bijzondere) bijstand (inkomensondersteuning), schuldhulpverlening en vroegsignalering. Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere noodzakelijke kosten die niet via een andere regeling vergoed worden. Of een inwoner hiervoor in aanmerking komt, hangt af van het inkomen en het vermogen van een inwoner.

Schuldhulpverlening heeft tot doel mensen met (dreigende) problematische schulden te ondersteunen, liefst naar een toekomst zonder schulden. Met de wijziging van de Wgs per januari 2021 is vroegsignalering van schulden een wettelijke taak van gemeenten geworden. Hierdoor zijn woningverhuurders, drinkwaterbedrijven, energieleveranciers en zorgverzekeraars verplicht om signalen van betalingsachterstanden door te geven aan de gemeente. De gemeente is verplicht om deze signalen op te pakken. Naast de uitvoering van de wettelijke kaders, doet Meppel, net als de meeste andere gemeenten, meer. Zo zijn er diverse lokale minima- en kindregelingen en activiteiten, om mensen met een laag inkomen te ondersteunen en deelname aan de samenleving te bevorderen.

Bij de totstandkoming van dit beleidsplan worden naast de taken die voortvloeien uit een wet, verschillende rapporten/visiedocumenten gebruikt, namelijk:

- Het rapport van demissionair minister Carola Schouten (Armoedebelief, Participatie en Pensioenen), over de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden, die in 2022 verschenen is én de eerste voorgangsrapportage van dit rapport welke in 2023 verschenen is;
- Het coalitieakkoord 'gemeente Meppel 2022-2026, werk in uitvoering';
- De interne evaluatie op hoofdlijnen van het armoede-en schuldenbeleid die in 2022 vastgesteld is;
- Het interne beleidsplan 'Kansrijke Start Meppel';
- Het interne rapport 'een werkende keten';
- Het interne visiedocument 'Visie, missie en leidende principes Sociaal Domein'.

2. Meppel in beeld

In 2020 leefden in Meppel **1800*** inwoners ten minste 1 jaar van een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm, en **1600** inwoners minstens 4 jaar.

5,9% van de huishoudens in de gemeente Meppel had in 2020 te maken met geregistreeerde problematische schulden. Het gaat om **879** huishoudens.

In 2020 groeide **9,7%** van de kinderen in Nederland op in een huishouden met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm.

In Meppel is dat **7,9%** van de kinderen. Dit zijn **500** kinderen, waarvan **300** kinderen 4 jaar of langer opgroeien in een gezin met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm

Ongeveer **300** kinderen groeien op in een huishouden tot 101 % van de bijstandsnorm, waarvan **100** kinderen 4 jaar of langer.

In 2020 leefde **0,6%** van de woningbezitters van een inkomen tot 101%, en **1,1%** van de woningbezitters van een inkomen tot 120%.

In 2020 leefde **13,7%** van de huurders van een inkomen tot 101%, en **29,3%** van de huurders van een inkomen tot 120%.

In 2020 leefde **11,5%** van de eenpersoonshuishoudens van een inkomen tot 101%, en **23,8%** van de eenpersoonshuishoudens van een inkomen tot 120%.

In 2020 leefde **2,6%** van de meerpersoonshuishoudens van een inkomen tot 101%, en **5,8%** van de meerpersoonshuishoudens van een inkomen tot 120%.

9% van de inwoners in Meppel is laaggeletterd.

Vroegsignalering van schulden

Jaarlijks verwachten we zo'n **1200** signalen van betaalachterstanden, afkomstig van woningverhuurders, drinkwaterbedrijven, energieleveranciers en zorgverzekeraars.

* Sommige cijfers zijn afkomstig uit 2020 omdat er sprake is van 'trage' data. Recentere cijfers zijn er in die gevallen niet bij het CBS.

3. Visie

Mede door veranderingen in de maatschappij, zoals een hoge inflatie, staat de gemeente Meppel voor de nodige uitdagingen op het gebied van armoede. Niet voor niets is één van de pijlers in het coalitieakkoord “het intensiveren van de steun aan kinderen die in armoede opgroeien en proberen deze doelgroep beter te bereiken”. Daarnaast wordt in het coalitieakkoord stilgestaan bij schuldenproblematiek: “bij schuldenproblematiek creëren we ademruimte, zodat de geldzorgen niet langer het aanpakken van andere, onderliggende problemen in de weg staat”.

Het is van groot belang dat er gelijke kansen zijn voor iedereen en iedereen mee kan doen. Armoede en schulden staan dit in de weg. De bestaanszekerheid komt hiermee onder druk te staan en dit heeft vaak (grote) gevolgen voor andere leefgebieden, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, onderwijs en wonen. Om de cirkel van armoede en kansenongelijkheid succesvol te doorbreken, en de bestaanszekerheid te herstellen, is het van belang om andere beleidsterreinen, zoals duurzaamheid, te betrekken en de samenwerking op te zoeken en te versterken. En daarnaast de goede samenwerking met partijen uit de gemeenschap, voort te zetten en uit te breiden.

We hebben in de afgelopen jaren al veel gedaan op het gebied van armoede en schulden. Preventie neemt hierbij een steeds belangrijkere positie in. In het coalitieakkoord wordt bijvoorbeeld het belang aangehaald van vroegsignalering, oftewel het via netwerken van ‘vindplaatsen’ (kinderopvang, scholen, huisartsen, thuiszorg, buurtwerk, corporaties, e.d.) trachten problemen zo vroeg mogelijk te signaleren, zodat verergering voorkomen kan worden.

De uitdaging blijft om de samenhang en de samenwerking te vergroten met partijen intern en uit de gemeenschap. Daarnaast om de activiteiten die succesvol zijn te continueren, en de activiteiten die hierom vragen (eventueel na het doen van onderzoek) te versterken en aan te passen. Hierin nemen we de behoefte van inwoners en samenwerkingspartners mee en kijken we naar wat landelijk werkt. Een belangrijke randvoorwaarde bij deze uitdaging is een goede dienstverlening. Als gemeente Meppel staan we voor betrouwbaar partnerschap en een toegankelijke, laagdrempelige en heldere informatievoorziening waarbij de inwoner centraal staat en gewerkt wordt vanuit vertrouwen.

We moeten wel eerlijk zijn over wat wel en niet haalbaar en realistisch is. De gemeente kan er niet voor zorgen dat armoede tot 0 gereduceerd wordt. daarbij kan zij er niet voor zorgen dat er in zijn geheel geen inwoners met problematische schulden meer zijn. Als gemeente kunnen we het lage inkomen dat een deel van onze inwoners heeft niet verhogen. Het inkomensbeleid is een taak van het Rijk. Wel stellen we alles in het werk om inwoners met een bijstandsuitkering te ondersteunen op weg naar betaald werk. Om hen op die manier een beter financieel en sociaal uitzicht te bieden. Daarnaast blijven we kritisch kijken naar onze armoede- en schuldenaanpak en dienstverlening, en ons elke dag inzetten om die ondersteuning te kunnen bieden aan onze inwoners die noodzakelijk is.

4. Pijlers armoede- en schuldenaanpak

Uit bovenstaande visie komen vijf pijlers voort die de basis vormen van onze armoede- en schuldenaanpak:

Pijler 1: Integrale aanpak

De ingewikkelde en veelkoppige armoede- en schuldenproblematiek raakt bijna alle terreinen waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn: zorg en gezondheid, onderwijs en cultuur, jeugd, financiën, werk en economie, wonen en wijken, veiligheid, samenleven en integratie en duurzaamheid. De aanpak van armoede en schulden is een gezamenlijke opgave, waarbij een domeinoverstijgende aanpak de grootste kans op succes heeft. Een goede samenwerking tussen bestuur, beleid en uitvoering maakt hier deel van uit.

Pijler 2: Samen met de gemeenschap

Armoede en schulden zijn problemen die de hele gemeenschap aangaan. Door de hardnekkigheid en de complexiteit ervan is iedereen nodig: het Rijk, gemeenten, inwoners, maatschappelijke instellingen, vrijwilligers, de wetenschap, bedrijven en scholen. We zijn samen verantwoordelijk. De gemeente heeft hierbij een faciliterende en verbindende rol. Op dit moment zijn er al vele goede en waardevolle initiatieven en samenwerkingsverbanden, zoals het Geldloket, het Armoedepact en Stichting Kindsupport Meppel, om armoede- en schuldenproblematiek (in een vroegtijdig stadium) aan te pakken en de gevolgen van ervan te verzachten. De verbinding, samenwerking en afstemming tussen al deze partners is een belangrijke sleutel tot succes.

Een niet te onderschatten factor in dit succes is onze ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting. Zij zet individuele- en collectieve ervaringskennis in om de leefwereld van mensen in armoede inzichtelijk te maken. Daarmee vervult zij een brugfunctie tussen beleid, uitvoering en de mensen die van weinig geld moeten zien rond te komen. Daarnaast helpt zij mensen om weer vertrouwen te krijgen in hun eigen kracht en mogelijkheden. Om vervolgens die kracht te gebruiken om vicieuze cirkels te doorbreken en zichzelf verder te ontwikkelen (empowerment).

Pijler 3: Bestaanszekerheid als vertrekpunt en bevorderen kansengelijkheid

Bestaanszekerheid is de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en van mee kunnen doen in de samenleving. En daarnaast de zekerheid van een dak boven je hoofd in een geschikte en betaalbare woning. En in een veilige en prettige omgeving, met snelle en toegankelijke dienstverlening. Uit onderzoek blijkt dat armoede en schulden uitzicht op een beter bestaan in de weg staan, en daarmee de bestaanszekerheid bedreigen. Dit werkt verlamrend en heeft een negatieve invloed op allerlei terreinen. Bestaanszekerheid staat aan de basis en is het startpunt van waaruit inwoners, die van weinig geld moeten zien rond te komen en/of schulden hebben, ondersteund worden om stappen te zetten op weg naar een betere toekomst. Inwoners die met een hulpvraag komen, helpen we met armoedevoorzieningen of verwijzen we door naar één van onze partners. Het bieden van gelijke kansen aan mensen in armoede en het vergroten van kansen staan hierbij voorop. Het investeren in deelname van kinderen aan sport en cultuur bijvoorbeeld, draagt bij aan het vergroten van kansen, vergroot het uitzicht op een beter perspectief en verkleint daarmee het risico op generatiearmoede.

Pijler 4: Vroeg, laagdrempelig en proactief

Het is belangrijk om er zo vroeg mogelijk bij te zijn als mensen hun rekeningen niet meer kunnen betalen. Met de wijziging van de Wgs per januari 2021 is vroegsignalering van schulden een wettelijke taak van gemeenten geworden. Gemeenten zijn verplicht om de signalen op te pakken en actie te ondernemen. Deze taak nemen we als gemeente serieus, omdat met deze preventieve aanpak de kans verkleind wordt dat inwoners grote schulden opbouwen en daarnaast de (financiële) stress verkleint bij inwoners. Bij (financiële) stress ontbreekt het mensen vaak aan het zogenaamde 'doenvermogen'. Mensen zijn dan niet meer in staat om zelf actie te ondernemen en hulp te vragen, terwijl dit wel nodig is. Daarom is een proactieve benadering nodig om mensen te helpen. Daarbij ervaren mensen een drempel om hulp te vragen, uit schaamte en het stigma die armoede en schulden met zich meebrengen. Het overbruggen van dit schaamtegevoel is een reden waarom een goede behandeling bij het (allereerste) contact erg belangrijk is. Een respectvolle en positieve benadering zonder oordelen, vertrouwen en erkenning, en focus op eigen veerkracht en regie zijn hierbij noodzakelijk.

Pijler 5: Benutten van wetenschappelijke inzichten en ervaringskennis

De wetenschap biedt bruikbare kennis over factoren die bijdragen aan (langdurige) armoede en over de vele gevolgen ervan op gezondheid, welzijn, samenleven en kansen. Wetenschappelijk onderzoek heeft nog geen baanbrekende oplossing voor armoede opgeleverd, maar wel handige instrumenten om bepaalde oorzaken aan te pakken en hiermee armoede zo goed mogelijk te kunnen bestrijden, en daarbij zoveel als mogelijk te voorkomen dat armoede van generatie op generatie overgaat. Daarnaast wordt ingezet op (individuele- en collectieve) ervaringskennis, die wordt ingebracht door onze ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting.

5. Doelen

Onze aanpak van armoede en schulden begint niet bij nul. In de afgelopen jaren hebben we al veel gedaan om onze inwoners in armoede en schulden te helpen, zowel vanuit preventie maar tevens als oplossing bij bestaande problemen. De aanpak gaan we, samen met onze inwoners en maatschappelijke partners, afhankelijk van de activiteit voortzetten, onderzoeken/ versterken, dan wel aanpassen.

We stellen vijf doelen vast (deze zijn voorgekomen uit onze visie en pijlers) waar onze aanpak aan bijdraagt:

1. Inwoners maken gebruik van de regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben. Het verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid helpt hierbij.
2. Kinderen die opgroeien in een gezin waar weinig geld beschikbaar is, de kans geven om mee te doen in de samenleving, zodat zij met gelijke(re) kansen aan de toekomst beginnen.
3. Inwoners met een laag besteedbaar inkomen kunnen meedoen in de samenleving.
4. Inwoners met (problematische) schulden krijgen de hulp die zij nodig hebben.
5. Preventie en de aanpak van oorzaken van armoede en problematische schulden.

Doel 1. Inwoners maken gebruik van de regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben. Het verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid helpt hierbij

We hechten er belang aan dat iedereen mee moet kunnen doen in de maatschappij. Iedereen die het zonder ondersteuning niet redt, kan een beroep doen op de gemeente. In tabel 1 staat weergegeven in hoeverre er het afgelopen jaar gebruik gemaakt is van (kind) regelingen. In hoofdstuk 6 staat vervolgens beschreven in hoeverre deze regelingen worden voortgezet, onderzocht/versterkt, dan wel aangepast. Dit geldt voor de activiteiten ten aanzien van doelen 2,3 en 4. In bijlage 2 ten slotte valt te lezen wat elke regeling precies inhoudt.

Tabel 1: Overzicht minimaregelingen

Omschrijving regeling	Inkomensgrens (% van de toepasselijke bijstandsnorm)	Vermogensgrens	Goedgekeurde aanvragen in 2022	Aantal inwoners (Gebaseerd op inkomensgrens)*
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100%	Tussen de € 1.195,66 en € 1934,44 (afhankelijk van leeftijd en woonsituatie)	826	1300
Individuele inkomensvoet (IIT)	105%	€ 7.605,00 voor een alleenstaande en €15.210,00 voor gehuwden/ samenwonenden	470	1700*
Fonds deelname maatschappelijke activiteiten (FDMA)	110%	€ 7.605,00 of €15.210,00, afhankelijk van leeftijd en woonsituatie	643	2100
Bijzondere bijstand**	120%	€ 7.605,00 of €15.210,00, afhankelijk van leeftijd en woonsituatie	305	2700
Collectieve zorgverzekering	120%	€ 7.605,00 of € 15.210,00 afhankelijk van leeftijd en woonsituatie	532	2700

Energietoeslag	120%	Geen vermogensgrens	1790	2700
Stichting Kindsupport Meppel	In de meeste gevallen 120%	€1.500, indien een volledige inkomenstoets wordt uitgevoerd	882 aanvragen waarbij het gaat om 354 kinderen***	500 kinderen bij 120% en 600 kinderen bij 130%

* bij de bepaling van de IIT is niet alleen de hoogte van het inkomen van belang maar ook de duur van het lage inkomen en de mogelijkheden om nog deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Dat maakt dat de daadwerkelijke doelgroep veel lager uit zal vallen dan wanneer we alleen naar de hoogte van het inkomen kijken.

** Cijfers afkomstig uit 2020.

*** Stichting Kindsupport Meppel is een samenwerkingsverband tussen Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe, Stichting Leergeld Meppel, Stichting Jarige Job, Nationaal Fonds Kinderhulp en de gemeente Meppel. Het is mogelijk dat een ouder voor een kind op meerdere van genoemde organisaties een beroep doet. Stichting Leergeld voert namens de gemeente zowel de participatieregeling schoolgaande kinderen, als de laptopregeling uit.

De cijfers van de minimaregelingen laten zien dat een deel van onze inwoners die in aanmerking komt voor één of meerdere regelingen, de weg hier naartoe weet te vinden. Hoeveel van de inwoners die tot een bepaalde inkomenscategorie behoren (bijvoorbeeld 110% of 120%), precies voor bovengenoemde regelingen in aanmerking komen en dus hoe hoog het bereik is, is niet exact te bepalen. Naast de inkomensgrens is namelijk de vermogensgrens van belang (met uitzondering van de energietoeslag). En hoeveel vermogen iemand heeft is bij ons niet bekend, tot het moment dat een inwoner een aanvraag indient. Bovenstaande tabel geeft daarom een globaal beeld van het bereik van de regelingen. Goed om erbij te vermelden is dat het niet voor alle regelingen relevant is om te weten wat het bereik is. De bijzondere bijstand bijvoorbeeld wordt in bijzondere omstandigheden aangevraagd, het is geen categoriale regeling die voor een bepaalde doelgroep geldt. Het is hierbij wel van belang dat, mochten mensen een beroep willen doen op bijzondere bijstand, zij hiervan af weten en weten wanneer zij hiervoor in aanmerking komen. Aan ons de taak om ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk rechthebbenden op de hoogte zijn van alle regelingen die er zijn en de stap durven te zetten om de gemeente te benaderen voor hulp.

Alles valt of staat met goede communicatie. Communicatie is van groot belang bij het onderwerp armoede en schulden. Dit betekent open en eerlijk communiceren, waarbij gewerkt wordt vanuit vertrouwen. Daarbij communiceren we zo veel mogelijk op B1- niveau. Communiceren op dit niveau zorgt ervoor dat de informatie voor een grote groep begrijpelijk is (inclusief laaggeletterden). Dit betekent makkelijke en eenvoudige informatie, waarbij de boodschap en communicatiemiddelen aansluiten bij de verschillende doelgroepen.

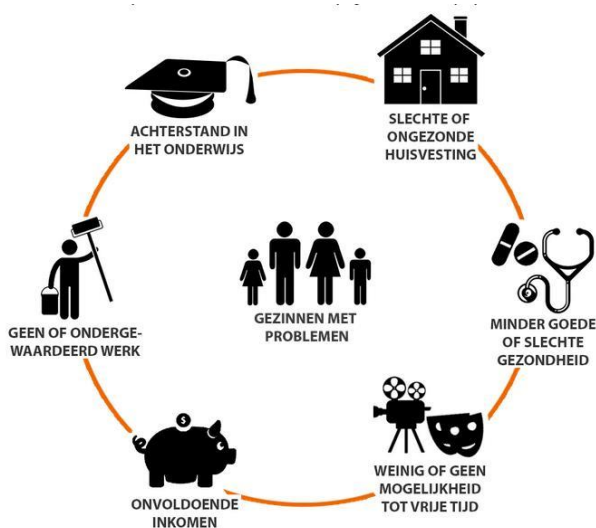
Doel 2. Kinderen die opgroeien in een gezin waar weinig geld beschikbaar is, de kans geven om mee te doen in de samenleving, zodat zij met gelijke(re) kansen aan de toekomst beginnen

Kinderen die opgroeien in armoede doen dat in een gezin met een laag inkomen. Maar opgroeien in armoede is meer dan opgroeien in een gezin met een financieel tekort. Op vrijwel alle levensdomeinen hebben deze kinderen te maken met materiële en immateriële tekorten wat hen belemmert in hun ontwikkeling en hen beperkt in hun kansen in de toekomst. Dit wordt kansarmoede genoemd. Dit maakt het lastiger om een goed toekomstperspectief te hebben. Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen hebben minder vaak een voorspoedige schoolloopbaan, mede doordat zij niet altijd veilig gehecht zijn, en hebben een achterstand op leeftijdsgenootjes op verschillende andere vlakken. Dit heeft gevolgen het gebied van gezondheid. Obesitas komt bij deze kinderen vaker voor. Dit is niet alleen slecht voor de gezondheid, maar deze kinderen worden daarnaast vaker gepest en gestigmatiseerd. Dit komt de kwaliteit van leven niet ten goede.

We vinden het belangrijk dat ieder kind echt mee moet kunnen doen en er dus geen enkel kind wordt uitgesloten, los van de financiële situatie van de ouders/verzorgers (het verbeteren van de financiële situatie van de ouders helpt wel, want dit zorgt ervoor dat zij zelf in staat zijn om hun kind mee te laten doen), want nu meedoen is straks meetellen. Daarbij verdient ieder kind de kans om zich te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn en de kans op een goede en gezonde toekomst. In de gemeente Meppel zijn er veel activiteiten, zowel vanuit de gemeente als de gemeenschap, die erop gericht zijn om kinderen mee te laten doen en de kans op een goede toekomst te vergroten. Kindsupport Meppel en de Gelijke Kansen Alliantie zijn hier goede voorbeelden van (waarover meer in bijlage 2).

Doel 3. Inwoners met een laag besteedbaar inkomen kunnen meedoen in de samenleving

Leven met een laag besteedbaar inkomen zorgt ervoor dat mensen minder financiële en minder mentale ruimte hebben om te participeren in sociale activiteiten. Zo kunnen zij praktisch gezien bijvoorbeeld entreegelden of contributie niet betalen, en sociale activiteiten mijden door schaamte en mentale barrières. Niet mee (kunnen) doen en geen toegang hebben tot maatschappelijk erkende behoeften, belemmert mensen in hun ontwikkeling, kansen, mogelijkheden en welzijn. Kansarmoede speelt zich af op verschillende, onderling verweven domeinen. Figuur 1 geeft de verschillende domeinen weer waarop kansarmen beknot kunnen worden in hun kansen. Iedereen in de gemeente Meppel, tevens onze inwoners met een laag besteedbaar inkomen, moeten mee kunnen doen in de maatschappij en zich daarbij gezien en erkend voelen. Dat zij zich niet minderwaardig voelen en sociaal uitgesloten, en de kans krijgen en de mogelijkheden hebben om te participeren in de samenleving, en talenten en competenties kunnen ontwikkelen om vooruit te komen. Waar een persoon behoefte aan heeft, verschilt van persoon tot persoon. Voor de een is dit het beoefenen van een sport en voor de ander het vergroten van de economische veerkracht met de inzet van een ervaringsdeskundige. En voor een derde het vinden van zijn of haar weg in de moeilijke gedigitaliseerde samenleving door hulp te krijgen van een medewerker van het Geldloket bij het aanvragen van bijvoorbeeld een regeling en/of het invullen van formulieren voor de Belastingdienst.

figuur 1: de domeinen waarop kansarmoede zich afspeelt

Doel 4: Inwoners met (problematische) schulden krijgen de hulp die zij nodig hebben

Met schuldhulpverlening bereiken we goede resultaten. De ervaring is echter dat mensen zich pas laat melden voor schuldhulpverlening. We steken daardoor noodgedwongen veel tijd en energie in het vinden van een oplossing voor de schulden. In dit beleidsplan verschuiven we het accent meer in de richting van preventie. Een goed voorbeeld hierbij in de praktijk is het aangesloten zijn op Geldfit (onderdeel van de Nederlandse Schuldhulproute, waarover meer in bijlage 2). Daarnaast willen we met vroegsignalering van schulden voorkomen dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie. Dit bespaart een hoop ellende voor de inwoner en sluit aan bij onze stress-sensitieve dienstverlening. Signalen van een betalingsachterstand worden echter alleen aangeleverd door woningverhuurders, drinkwaterbedrijven, energieleveranciers en zorgverzekeraars, waardoor niet alle signalen van betalingsachterstanden in een vroegtijdig stadium bij ons bekend zijn. Daarnaast zijn er mensen, die om uiteenlopende redenen, het hulpaanbod bij een vroegsignaal niet accepteren en daardoor het risico lopen op grotere schulden. Deze groepen mensen laten we niet zitten, maar leiden we (in samenspraak met de inwoner) op het moment dat de inwoner hier klaar voor is, naar de meest passende vorm van hulp. Dit kan de GKB Drenthe zijn voor een schuldhulpverleningstraject en/of budgetbeheer, dan wel beschermingsbewind. Of het kan één van onze maatschappelijke partners zijn. Dit hangt ten eerste af van de (financiële) situatie van de persoon in kwestie. Naast het financiële aspect wordt gekeken naar omstandigheden en oorzaken die samenhangen met schulden. Denk hierbij aan gezondheid, de gezinssituatie, problemen rondom de woonsituatie, verslaving en psychosociale problemen. Niet alleen is er hulp beschikbaar voor particulieren. Dit geldt tevens voor ondernemers. Ondernemers proberen we op een zo goed mogelijke wijze te helpen. Dit denken wij te doen door Zuidweg Schuldhulp hiervoor in te schakelen. Zij zijn gespecialiseerd in schuldhulpverlening voor ondernemers.

Doel 5: Preventie en de aanpak van oorzaken van armoede en problematische schulden

Het voorkomen van armoede en problematische schulden is een belangrijk aandachtspunt, evenals het voorkomen dat mensen terugvallen nadat ze uit de financiële problemen zijn geholpen. Wij zetten in op het beter bereiken van de jonge generatie waar het gaat om het voorkomen van schuldenproblematiek. Door vroegtijdig betalingsachterstanden te signaleren kunnen wij inwoners sneller helpen, bijvoorbeeld bij particuliere verhuurders. Tot slot zetten wij ons in voor een integrale aanpak gericht op risico's, zoals bijvoorbeeld eenzaamheid, gezondheids- en leefstijlproblematiek, die een oorzaak kunnen vormen voor mogelijke armoede- en schuldenproblematiek.

6. Dit doen we

We zetten activiteiten, dan wel regelingen, in om de doelen te behalen. Onderstaand is een overzicht te zien van de activiteiten/regelingen per doel, waarbij de activiteiten/regelingen die horen bij doel 5 verweven zijn met de andere doelen. We maken onderscheid tussen bestaande activiteiten/regelingen die we voortzetten, activiteiten/regelingen die we onderzoeken, dan wel willen versterken en activiteiten/regelingen die aangepast zijn/worden.

In dit hoofdstuk worden alle activiteiten/regelingen benoemd. Daarnaast worden de activiteiten/regelingen die onderzocht, dan wel versterkt worden, kort toegelicht. In bijlage 2 wordt vervolgens uitgebreid ingegaan op alle hieronder genoemde activiteiten/regelingen.

Groen= Voortzetten

Oranje= Onderzoeken/versterken

Rood= Aanpassen

Doel 1: Inwoners maken gebruik van de regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben. Het verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid helpt hierbij.

- Individuele Inkomenstoeslag (IIT)
- Bijzondere bijstand
- Participatieregeling schoolgaande kinderen
- Kwijtschelding Gemeentelijke belastingen
- Fonds Deelname Maatschappelijke Activiteiten (FDMA)
- Energietoeslag
- Laptopregeling
- Collectieve zorgverzekering
- Procesoptimalisatie

Doel 2: Kinderen die opgroeien in een gezin waar weinig geld beschikbaar is, de kans geven om mee te doen in de samenleving, zodat zij met gelijke(re) kansen aan de toekomst beginnen.

- Kindsupport Meppel
- Stichting Leergeld Meppel
- Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe
- Stichting Jarige Job
- Nationaal Fonds Kinderhulp
- Kansrijke start
- Gelijke kansen alliantie
- Boekje 'Geldwijzer bijna 18'
- Stichting Grote Broer
- Financiële educatie op scholen

Doel 3: Inwoners met een laag besteedbaar inkomen kunnen meedoen in de samenleving.

- Ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting
- Vrouwensupportgroep
- Supermarktbon
- Boekje 'leven met weinig geld', wegwijzer voor hulp in Meppel
- Armoedepact
- Humanitas Zuid-West Drenthe
- Adviesraad Sociaal Domein 'Werk & Meedoen'
- Arme Kant van Meppel
- Welzijn MensenWerk
- Voedselbank
- Voorzieningenwijzer
- VIA spreekuur
- Datgeldtvoormij
- Gezondverzekerd
- Stichting krijg een Kans
- Geldloket
- Energiearmoede
- Volwassenfonds Sport en Cultuur
- Collectieve zorgverzekering
- Procesoptimalisatie

Doel 4: Inwoners met (problematische) schulden krijgen de hulp die zij nodig hebben.

- Consulenten Geldzorgen
- Schuldhulpverlening
- Stichting Schuldhulp Meppel
- Leenfonds Meppel
- Doorbreken taboe/schaamte
- Nederlandse Schuldhulproute (NSR)
- Vroegsignalering van schulden
- Zuidweg schuldhulp
- Zelfbetalersbeleid
- Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) Drenthe)
- Integrale beleidsregels schuldhulpverlening

Er liggen verschillende redenen aan ten grondslag om onderzoek te doen naar een activiteit/regeling. Bijvoorbeeld omdat een wijziging beter past bij de actuele situatie. Ook kan besloten worden om een betreffende activiteit/regeling anders in te richten, omdat een pilot is gestopt en besloten is om de pilot structureel te maken, of omdat er landelijke trends zijn die noodzakelijk zijn om te volgen. Daarnaast is er landelijke wetgeving waar aan moet worden voldaan. Goed om te benadrukken is dat binnen de daarvoor financieel begrote middelen het een continue afweging is of de juiste dingen nog gedaan worden en welke bijdrage zij leveren aan de doelstellingen. Naar de volgende activiteiten/regelingen gaat onderzoek worden gedaan (welke op de vorige bladzijde in het oranje staan weergegeven):

- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen: er wordt onderzocht of het financieel mogelijk is om de vermogensgrens, om in aanmerking te komen voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, te verhogen.
- Fonds Deelname Maatschappelijke Activiteiten (FDMA): er wordt onderzocht of de hoogte van de tegemoetkoming van het Fonds Deelname Maatschappelijke Activiteiten (FDMA) voldoende toereikend is, of dat deze geïndexeerd moet worden, dan wel dat de oprichting van een volwassenfonds sport en cultuur noodzakelijk is.
- De laptopregeling: er wordt onderzocht of het wenselijk is om de grens (de bijstandsnorm) om in aanmerking te komen voor de laptopregeling, te verhogen van 110% naar 120% van de bijstandsnorm.
- Collectieve zorgverzekering: we blijven kritisch kijken naar de hoogte van de gemeentelijke bijdrages voor de verschillende pakketten. Op het moment dat wij een andere verdeling van de premiebijdrage passender achten, zullen wij hier wijzigingen in doorvoeren.
- Procesoptimalisatie: in het kader van procesoptimalisatie bekijken wij doorlopend hoe wij als gemeente de afhandeling van werkprocessen efficiënter kunnen inrichten. Hierin wordt ook de vraag meegenomen hoe aanvragen gedigitaliseerd kunnen worden, dan wel ambtshalve toegekend kunnen gaan worden.
- Financiële educatie op scholen: de mogelijkheden worden onderzocht om, samen met scholen en andere partijen uit de gemeenschap, middelbare scholieren uit de bovenbouw en Mbo leerlingen, financiële vaardigheden bij te brengen.
- Geldloket: er wordt onderzocht hoe het Geldloket, na een succesvolle pilot, de komende jaren het beste ingericht kan worden.
- Vroegsignalering van schulden: we gaan doorlopend bekijken of op het gebied van vroegsignalering van schulden, het maximale uit de tijd en middelen wordt gehaald.
- Zuidweg Schuldhelp: de samenwerking met Zuidweg Schuldhelp wordt geëvalueerd, en indien hiertoe aanleiding is andere mogelijke opties verkent.

Daarnaast zijn er activiteiten/regelingen die niet benoemd worden in het overzicht op de vorige bladzijde, maar die wel interessant zijn om te onderzoeken/in de gaten te houden:

- Nazorg in het kader van schuldhulpverlening: er wordt onderzocht hoe nazorg in het kader van schuldhulpverlening het beste vormgegeven kan worden.
- Regelingen meer bundelen: de mogelijkheid wordt onderzocht om de (minima) regelingen meer te bundelen, in plaats van apart te verstrekken.

Mochten één of meerdere van bovengenoemde onderzoeken leiden tot beleidswijzigingen, dan worden deze voorgelegd aan de Raad. Daarnaast kan de conclusie zijn van een bepaald onderzoek dat de huidige wijze waarop een activiteit of regeling wordt uitgevoerd/vastligt, de beste wijze is. In dat geval wordt betreffende activiteit of regeling niet aangepast.

7. Schuldhulpverlening

De inzet vanuit schuldhulpverlening richt zich op het krijgen van een financieel stabiele situatie voor inwoners vanaf het moment van aanmelding. Goede schuldhulpverlening draagt bij aan de bestrijding van armoede en geeft inwoners meer mogelijkheden om actief deel te nemen aan het sociale en maatschappelijke leven. Deze inzet zetten wij voort. Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) worden allerlei verplichtingen opgesteld richting gemeenten op het gebied van schuldhulp. Daarbij hebben de afgelopen jaren, en vrij recent, wijzigingen plaatsgevonden in de Wgs. Zo is vroegsignalering van (dreigende) problematische schulden expliciet vastgelegd als (regie) taak van gemeenten. De Wgs en vroegsignalering zullen in het vervolg van dit hoofdstuk verder besproken worden, net als schuldhulpverlening voor gezinnen met minderjarige kinderen, de GKB, Zuidweg Schuldhulp en het zelfbetalersbeleid.

A. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

De Wgs hanteert de volgende definitie van schuldhulpverlening: “het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijk persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.”

Een definitie van integrale schuldhulpverlening, zoals we dit nastreven, staat niet beschreven in de wet. Met integraal bedoelen we enerzijds dat wordt uitgegaan van alle stappen van preventie (voorkomen) tot nazorg. Anderzijds bedoelen we met integraal een brede benadering van de aanpak. Dus niet alleen de aanpak van schulden, maar daarnaast de aanpak van andere problematiek. Dit betekent samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen en samenwerking met verschillende partners. De manier waarop we invulling geven aan de betekenis van integrale schuldhulpverlening loopt als een rode draad door het hele beleidsplan (o.a. in de pijlers, doelen en activiteiten).

B. Vormgeven schuldhulpverlening gezinnen met minderjarige kinderen

Gezien de impact die opgroeien in armoede/schulden heeft op kinderen, krijgen gezinnen met minderjarige kinderen voorrang binnen de Wgs. Binnen de preventieve activiteiten (activiteiten gericht op het voorkomen van schulden) is de doelgroep ‘gezinnen met minderjarige kinderen’ belangrijk, zodat de cirkel van armoede/schulden kan worden doorbroken. Een voorbeeld hiervan is de aanpak vroegsignalering. Als daar gezinnen met kinderen in beeld komen, wordt er voor een andere aanpak gekozen. Daarnaast richten onze samenwerkingspartners zich extra op deze doelgroep.

C. Gemeentelijke kredietbank Drenthe (GKB Drenthe), en de rol van de consulent Geldzorgen hierbij

Een deel van de taken en bevoegdheden uit de Wgs wordt op dit moment uitgevoerd door de GKB Drenthe. De GKB is een organisatie voor hulp bij schulden, preventie van schulden, inkomensbeheer, sociale kredietverlening en beschermingsbewind. In bijlage 2 wordt de huidige stand van zaken met betrekking tot de GKB uitgelegd.

Met de GKB zijn afspraken gemaakt over de werkwijze en de wijze waarop wordt samengewerkt tussen hen en onze consulent Geldzorgen. De consulent Geldzorgen doet bij aanmelding van een inwoner bij de gemeente een uitgebreide integrale intake en stelt vervolgens, in samenspraak met de inwoner, een plan van aanpak op (zie bijlage 2 voor een uitgebreide beschrijving van de taken van een consulent Geldzorgen). In dit plan staat mede welke vorm van hulp het meest passend is. De meest geschikte vorm van hulp is in de meeste gevallen een partner in het voorliggende veld (gemiddeld zo’n 80%). Dit betekent een maatschappelijk partner (inclusief subsidiepartner), zoals Stichting Schuldhulp Meppel of Humanitas. In ongeveer 20% van de gevallen wordt beoordeeld dat tweedelijns schuldhulp, de GKB, noodzakelijk is en de inwoner het beste kan helpen. Indien een inwoner wordt aangemeld bij de GKB Drenthe, doen zij een beperkte intake met de inwoner (m.u.v. rechtstreekse aanvraag bewindvoering bij de GKB en crisismeldingen, in dat geval doen ze een integrale intake). Vervolgens wordt een voortraject schuldregeling en een schuldregeling opgestart, en/of budgetbeheer, dan wel beschermingsbewind toegekend. In alle gevallen blijft de consulent Geldzorgen de regie houden, en zien zij toe op het traject dat een inwoner doorloopt.

D. Zuidweg Schuldhulp

Naast particulieren die hulp nodig hebben bij schulden, kunnen ondernemers hulp nodig bij schulden. We hebben deze taak uitbesteed aan Zuidweg Schuldhulp. Zij doen de intake en stellen, in samenspraak met de inwoner, het plan van aanpak op. Hierbij maken zij de financiële problemen inzichtelijk en bieden oplossingen op maat, met als doel een financieel gezonde toekomst voor ondernemers.

E. Minnelijk traject

Per 1 juli 2023 is de looptijd van de wettelijke schuldsanering (Wsnp) gehalveerd van drie naar anderhalf jaar. De minnelijke regeling, dit is een schuldhulpverleningstraject zonder tussenkomst van de rechter (die bij ons door de GKB Drenthe wordt uitgevoerd), wordt gehalveerd van drie naar anderhalf jaar. De verkorting biedt mensen met schulden sneller perspectief op een schuldenvrije toekomst, maar geeft tegelijkertijd minder tijd om mensen middels begeleiding voldoende te ondersteunen en te komen tot meer financiële zelfredzaamheid. Om het ontstaan van (nieuwe) schulden te voorkomen is begeleiding en nazorg van groot belang. Dit is altijd maatwerk; het is gebaseerd op de ondersteuning die de inwoner nodig heeft en de ondersteuning kan, indien noodzakelijk, doorlopen na de aflosperiode.

F. Vroegsignalering van schulden

Voor iedereen met geldzorgen, maar zeker voor mensen met beginnende schulden, is het cruciaal dat schulden snel gesignaleerd worden en hulp beschikbaar is. Om mensen met beginnende schuldenproblematiek sneller in beeld te krijgen is per 1 januari 2021 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gewijzigd, waardoor vroegsignalering duidelijker verankerd is in de wet. Met deze wijziging is vroegsignalering van schulden op basis van signalen door (de vaste lasten partners) woningverhuurders, drinkwaterbedrijven, energieleveranciers en zorgverzekeraars een wettelijk taak voor gemeenten geworden. Sindsdien is de gemeente Meppel aangesloten bij het Landelijk Convenant Vroegsignalering, net als de meeste vaste lasten partners. Bij betalingsachterstanden geven zij (de vaste lasten partners) binnen de daarvoor gestelde termijnen, en na voldaan te hebben aan de regels van sociale incasso, signalen door waarna wij als gemeente deze signalen oppakken. Daarnaast zijn met de woningcorporaties Woonconcept en Actium, nadere afspraken gemaakt omtrent vroegsignalering. Met deze woningcorporaties hebben we op gezette tijden overleg om de voortgang van vroegsignalering te bespreken en de aanpak eventueel bij de stellen.

Onze taak t.a.v. vroegsignalering nemen we serieus, omdat met deze preventieve aanpak de kans verkleind wordt dat inwoners grote schulden opbouwen. Daarnaast verkleint het de (financiële) stress bij inwoners. We gaan met enige regelmaat na of de werkwijze zoals die nu is, de juiste is, of dat (kleine) aanpassingen noodzakelijk zijn.

G. Zelfbetalersbeleid

Sinds 2013 hanteren we als gemeente Meppel het zelfbetalersbeleid. Mensen die vallen onder dit beleid, moeten de kosten van het schuldhulpverleningstraject bij de GKB Drenthe zelf betalen. Zij vallen hieronder als zij boven de norm van 110% van de bijstandsnorm uitkomen, met als kanttekening dat tenminste 110% van de bijstandsnorm over moet blijven als de kosten van de schuldregeling en de kosten van budgetbeheer (indien van toepassing) betaald zijn. Hierbij geldt het 'alles-of-niets' principe. Dit houdt in dat de aanvrager alleen gerekend wordt tot de doelgroep 'zelfbetaler', indien bij aftrek van de kosten van de schuldregeling en (indien van toepassing) budgetbeheer, minimaal 110% van de bijstandsnorm overblijft.

Het schuldhulpverleningstraject bestaat uit verschillende onderdelen:

- voortraject schuldregeling;
- de schuldregeling;
- budgetbeheer opstart (BBR opstart);
- budgetbeheer maandelijks (BBR maandelijks);
- budgetbeheer einde (BBR einde).

Niet elk onderdeel is voor elke inwoner van toepassing. Een schuldhulpverleningstraject is daarmee maatwerk.

Argumenten

Wat betreft de schuldregeling (en het voortraject schuldregeling), is het, ongeacht het inkomen van de inwoner, wettelijk niet meer toegestaan om hiervoor kosten in rekening te brengen aan de inwoner. Wat betreft budgetbeheer is het in rekening brengen van kosten aan de inwoner wel toegestaan.

Met betrekking tot budgetbeheer worden in het huidige zelfbetalersbeleid de maandelijkse BBR kosten meegenomen bij het bepalen van het vrij te laten bedrag voor schuldeisers. Hierdoor blijft er minder afloscapaciteit over, wat de kans verhoogt dat schuldeisers in het minnelijke traject (MSNP) niet akkoord gaan. Wanneer dit gebeurt, volgt het wettelijke traject Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP). Budgetbeheer kan er dus aan bijdragen dat mensen eerder in de WNSP terecht komen. Dit is niet wenselijk.

Daarnaast zien we dat mensen die een inkomen hebben tussen de 110% en 120% van de bijstandsnorm, financieel voordeliger uit zijn als zij kiezen voor beschermingsbewind in vergelijking met budgetbeheer. Voor vergoeding van de kosten van beschermingsbewind ligt de norm namelijk op 120%. Dit is niet wenselijk, omdat we minder mensen in het zware middel beschermingsbewind willen hebben.

Tevens is het zo dat de mensen die budgetbeheer hebben en vallen onder het zelfbetalersbeleid, de te maken kosten niet direct zelf betalen (behalve de maandelijkse BBR kosten), maar aan hen een renteloos voorschotkrediet wordt verstrekt (extra lening). Binnen een half jaar na het beëindigen van budgetbeheer moet dit krediet alsnog volledig terugbetaald worden. Indien men daar vanwege financiële situatie niet toe in staat is, betaald de gemeente alsnog het (resterende) deel van de kosten. In de praktijk is gebleken dat in bijna alle gevallen de gemeente alsnog de kosten voor haar rekening neemt.

Ten slotte hanteren andere (Drentse) gemeenten geen zelfbetalersbeleid meer als het gaat om de schuldregeling (en het voortraject schuldregeling), omdat dit wettelijk gezien niet meer is toegestaan. Wat betreft budgetbeheer hanteren een aantal gemeenten wel een zelfbetalersbeleid, maar pas vanaf een bepaalde periode. Bijvoorbeeld wanneer men langer dan 36 of 60 maanden in budgetbeheer heeft gezeten en dit voortgezet wordt op verzoek van de inwoner.

Advies

Omdat het wettelijk gezien niet meer is toegestaan om kosten voor de schuldregeling en het voortraject schuldregeling in rekening te brengen aan de inwoner, moet de wet worden gevolgd en wordt het zelfbetalersbeleid ten aanzien hiervan afgeschaft. Voor budgetbeheer is het advies om in bepaalde gevallen wel een zelfbetalersbeleid te hanteren, maar pas wanneer een inwoner langer dan 36 maanden in budgetbeheer zit. Indien de consulent Geldzorgen van mening is dat de inwoner in staat is om volledig zelfstandig na 36 maanden zijn of haar eigen financiën te kunnen beheren, maar de inwoner is deze mening niet toebedeeld en wil in budgetbeheer blijven zitten, dan komen de volledige kosten van budgetbeheer vanaf dat moment voor rekening van de inwoner zelf. Indien de consulent Geldzorgen van mening is dat een inwoner nog niet in staat is om zijn of haar eigen financiën te kunnen beheren na 36 maanden en de inwoner wil graag budgetbeheer behouden, dan neemt de gemeente Meppel de volledige kosten van budgetbeheer voor haar rekening. Na elk half jaar volgt een evaluatie door de consulent Geldzorgen over wel of geen verlenging.

De motivatie voor dit advies is als volgt:

- Het is wettelijk gezien niet meer toegestaan om voor de schuldregeling (en het voortraject) kosten in rekening te brengen aan de inwoner.
- De praktijk wijst uit dat in nagenoeg alle gevallen het zelfbetalersbeleid ertoe leidt dat de gemeente alsnog de kosten moet betalen;
- Het zelfbetalersbeleid sluit niet aan op de uitgangspunten van preventie en stress-sensitieve dienstverlening (de inwoner wordt met nieuwe schulden opgezaaid) en werkt onnodig drempelverhogend voor onze inwoners bij het vragen van de juiste hulp;
- Het zelfbetalersbeleid in geval van budgetbeheer leidt ertoe dat mensen sneller dan nodig een beroep moeten doen op de WSNP, omdat de kans groter is dat schuldeisers niet akkoord gaan. Dit is een onwenselijke situatie;
- Het zelfbetalersbeleid in geval van budgetbeheer leidt ertoe dat een bepaalde categorie inwoners financieel voordeel hebben bij beschermingsbewind versus vrijwillige schuldhulpverlening. De kosten van dit instrument zijn

hoog en zet mensen bovendien in een afhankelijkheidspositie;

- Het doel van budgetbeheer is financiële zelfredzaamheid. Op het moment dat volgens de consulent Geldzorgen een inwoner na 36 maanden nog niet financieel zelfredzaam is, wordt budgetbeheer volledig kosteloos voortgezet. Hiermee wordt voor de inwoner het risico op nieuwe financiële problemen in de toekomst verkleind.

Het grotendeels afschaffen van het zelfbetalersbeleid heeft financiële gevolgen, zoals tabel 2 laat zien.

Tabel 2: Financiële gevolgen grotendeels afschaffen zelfbetalersbeleid

Onderdelen zelfbetalersbeleid	Schatting aantal zelfbetalers per jaar in de huidige situatie	Kosten per onderdeel
Voortraject schuldregeling (€ 709,38)	6	€ 4.256,28
Schuldregeling (€ 1089,40)	6	€ 6.536,40
Budgetbeheer opstart (€ 152,-)	3	€ 456,-
Budgetbeheer maandelijks (€ 82,18)	3	€ 8.875,44 (bij 3 jaar)
Budgetbeheer einde (€ 101,34)	3	€ 304,02
Totaal		<u>€ 20.428,14</u>

De conclusie uit bovenstaande tabel is dat de kosten, als gevolg van het grotendeels afschaffen van het zelfbetalersbeleid, per jaar zullen toenemen met ruim € 20.000,-. Ter nuancering, in nagenoeg alle gevallen waarbij een inwoner tot de doelgroep 'zelfbetaler' behoort, betaalt de gemeente op dit moment alsnog de kosten. In de praktijk zullen de kosten dus nauwelijks toenemen.

8. Monitoring en verantwoording beleid

We zien dat armoede en schulden brede en ingewikkelde problemen zijn, die niet op zichzelf staan. Het effect van het armoede- en schuldenbeleid is niet makkelijk in meetbare, kwantitatieve doelen uit te drukken. Het is mogelijk, maar levert vaak niet het gewenste resultaat op. Armoedebelief is een optelsom en dat betekent dat het zinvoller en haalbaarder is om juist het effect van de deeltjes (=activiteiten) te meten. Dragen zij bij aan de grotere gestelde doelen? Zo kunnen we bepalen of activiteiten de investering waard zijn.

Zoals gezegd maken wij in onze armoede- en schuldenaanpak onderscheid tussen bestaande activiteiten/regelingen die we voortzetten, activiteiten/regelingen die we onderzoeken, dan wel willen versterken en activiteiten/regelingen die aangepast zijn/worden. Dit is een proces wat we continu blijven monitoren. Waar nodig, brengen wij wijzigingen aan in onze armoede- en schuldenaanpak. Bij de bepaling hiervan maken we tevens gebruik van verschillende landelijke en lokale monitors, zoals de Landelijke Monitor Vroegsignalering, het dashboard van Geldfit, en de managementrapportage van de GKB. Daarnaast zijn de beleving en ervaringen van onze inwoners en maatschappelijke partners (inclusief subsidiepartners) van belang.

9. Conclusie

In dit beleidsplan zijn een vijftal doelen opgesteld. Deze doelen zijn voortgekomen uit onze visie en onze vijf pijlers, welke de basis vormen van onze armoede- en schuldenaanpak en als een rode draad door het hele plan lopen.

De armoedecijfers en de cijfers omtrent schulden laten zien dat een deel van onze inwoners in armoede leeft en/of schulden heeft. Wij kunnen als gemeente er niet voor zorgen dat armoede tot 0 gereduceerd wordt of dat er geen inwoners meer zijn met problematische schulden. Maar als onze inwoners in de knel komen, doen wij er alles aan om ervoor te zorgen dat zij zo goed mogelijk en in een zo vroeg mogelijk stadium geholpen worden, en zich daarbij gezien en gehoord voelen. Dit doen wij niet alleen, maar samen met onze maatschappelijke partners.

Als gemeente Meppel proberen we zo goed mogelijk aan te sluiten bij de inwoner met regelingen en aanbod van activiteiten (zie bijlage 2 voor een uitgebreide beschrijving van deze regelingen en activiteiten). Zo zijn er diverse regelingen voor huishoudens die van weinig geld moeten zien rond te komen. Daarnaast zijn er verschillende kindregelingen en zijn er veel activiteiten die het mogelijk maken dat kinderen en volwassenen mee kunnen doen in de samenleving. Wanneer inwoners schulden hebben of dreigen in de schulden te raken, is er een divers aanbod om onze inwoners goed van dienst te kunnen zijn. Tegelijkertijd probeert de gemeente Meppel een zo volledig mogelijk aanbod te hebben, die afzonderlijk en tezamen zo goed mogelijk aansluit bij onze visie en doelen. Enerzijds vereisen veel van de regelingen en activiteiten geen verandering. Hiermee gaan we door op de ingeslagen weg. Anderzijds zijn er regelingen en activiteiten die vragen om onderzoek, om erachter te komen of een andere invulling wellicht beter is, of om erachter te komen of een hele nieuwe activiteit noodzakelijk en mogelijk is.

BIJLAGE 1. Wettelijk kader

Hoofdwetten	Toelichting
Participatiewet	Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. De wet moet ervoor zorgen dat er meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking.
Gemeentewet	De Gemeentewet verwijst naar een tweetal Nederlandse wetten dat de staatsrechtelijke inrichting, het bestuur en de financiële huishouding van gemeenten regelt.
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)	Sinds de inwerkingtreding van de Wgs is schuldhulpverlening een taak van gemeenten. De wet geeft een ruim kader waarbinnen gemeenten de schuldhulpverlening dienen vorm te geven, van preventie tot nazorg.
Wet adviesrecht genereren bij schuldenbewindzaken	Vanaf 1 januari 2021 mogen gemeenten de rechter adviseren over oplossingen zoals schuldenbewind en gemeentelijke schuldhulpverlening.
Besluit Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Bgs)	Op 1 januari 2021 is het Besluit Gemeentelijke Schuldhulpverlening in werking getreden. Dit besluit legt aan de verhuurder van woonruimte de verplichting op om een betalingsachterstand te melden aan het college voor schuldhulpverlening.
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	De IOAW is een inkomensvoorziening voor oudere (vóór 1 januari 1965 geboren) werknemers die na de leeftijd van 50 jaar werkloos zijn geworden. De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandsniveau. De IOAW-uitkering gaat in nadat de WW-uitkering is gestopt en loopt in principe door tot de AOW leeftijd.
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	Zelfstandigen kunnen in (tijdelijke) financiële problemen komen die het voortbestaan van hun bedrijf bedreigen. In bepaalde gevallen kunnen zij dan een beroep doen op het Bbz.
Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	De IOAZ is een inkomensvoorziening voor werkloze oudere zelfstandigen tussen de 55 jaar en de AOW leeftijd. Deze mensen zouden anders in de Participatiewet terechtkomen.

Aanverwante wetten	Toelichting
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)	Gemeenten moeten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De gemeente geeft ondersteuning thuis via de Wmo 2015.
Jeugdwet	In de Jeugdwet is bijna alle zorg en ondersteuning geregeld voor kinderen en jongeren onder de 18 jaar.
Wet inburgering	Gemeenten voeren per 1 januari 2022 regie op de inburgering. Hierbij worden inwoners die inburgeringsplichtig zijn, ondersteund bij het leren van de Nederlandse taal en het meedoen in de maatschappij. Gemeenten krijgen met de komst van deze wet tevens de opdracht om statushouders tijdelijk financieel te ontzorgen en hen financieel redzaam te maken.
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP)	Schuldsanering is geregeld in de WSNP. Er kan alleen gebruik worden gemaakt van de WSNP als er eerst een serieuze poging gedaan is om een minnelijke schuldregeling (Msnp) tot stand te brengen.
Faillissementswet	Wanneer een onderneming of een persoon failliet gaat regelt het faillissementsrecht onder andere zaken als het verdelen van het vermogen van de schuldenaar ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers.
Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap	Wanneer mensen tijdelijk of blijvend door hun lichamelijke of geestelijke toestand niet in staat zijn om hun financiële belangen te behartigen, kan een beschermingsmaatregel zoals beschermingsbewind worden aangevraagd bij de kantonrechter. Op 1 januari 2014 is de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap in werking getreden. Vanaf dat moment zijn problematische schulden een grond van toewijzing voor beschermingsbewind.
Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv)	De beslagvrije voet is het deel van het inkomen waar geen beslag op mag worden gelegd door schuldeisers. Dit zorgt ervoor dat mensen die schulden hebben en te maken krijgen met beslaglegging op hun inkomen, altijd een minimumbedrag overhouden om van te leven. De nieuwe wet maakt de berekening van de beslagvrije voet betrouwbaarder. Het proces van de beslaglegging wordt zo ingericht dat de beslagleggende partijen beter op de hoogte zijn van elkaars beslagen.

BIJLAGE 2. Regelingen- en activiteitenoverzicht

Doel 1: Inwoners maken gebruik van de regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben. Het verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid helpt hierbij.

Voortzetten	
Regeling/activiteit	Toelichting
Individuele inkomstenstoeslag (IIT)	De IIT is een tegemoetkoming vanuit de gemeente van € 444,00 per huishouden per jaar voor inwoners die langdurig (minimaal 3 jaar) een laag inkomen hebben (maximaal 105% van de bijstandsnorm excl. vakantiegeld) en geen zicht hebben op inkomensverbetering. Pensioengerechtigden komen niet in aanmerking voor de IIT.
Bijzondere bijstand	Bijzondere bijstand is een uitkering waarmee extra en bijzondere kosten betaald kunnen worden door de gemeente. Er dient sprake te zijn van bijzondere omstandigheden, waarbij sprake is van noodzakelijke en onvoorziene kosten. Daarbij voorziet de algemene bijstand niet in de kosten en kan geen beroep worden gedaan op een voorliggende voorziening. Bij de bijzondere bijstand geldt een inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. Bij een inkomen boven de 120% wordt de aanvraag wel in behandeling genomen, maar geldt dat de vergoeding lager is of nul. In die gevallen geldt dat 50% van het meer-inkomen (het inkomen boven de 120% van de bijstandsnorm) als draagkracht gerekend wordt.
Participatieregeling schoolgaande kinderen	Stichting Leergeld voert namens de gemeente de participatieregeling schoolgaande kinderen en de laptopregeling uit. De participatieregeling schoolgaande kinderen houdt in dat ouders een vergoeding aan kunnen vragen voor hun schoolgaande kind/kinderen (tot 18 jaar) als het gaat om de vrijwillige ouderbijdrage, schoolreis en excursie. Met daarbij inachtnemend de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. De vergoeding voor een kind in het basisonderwijs per jaar bedraagt maximaal € 200,00 en voor het voortgezet onderwijs maximaal € 250,00.

Onderzoeken/versterken	
Regeling/activiteit	Toelichting
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Wanneer er sprake is van een laag inkomen (loon, pensioen, uitkering, alimentatie, etc.) en weinig eigen vermogen (bank- en spaartegoeden, auto, overwaarde woning etc.), kan een persoon in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen (zie tabel 1 voor de inkomens- en vermogensgrens). Bij de gemeente kan in dat geval gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden aangevraagd voor afvalstofheffing, rioolheffing en onroerende zaakbelastingen. Per 1 januari heeft de landelijke overheid gemeenten de ruimte gegeven om de vermogensgrens te verhogen. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om deze verhoging over te nemen.
Fonds Deelname Maatschappelijke Activiteiten (FDMA)	Omdat we het van groot belang vinden dat kinderen en volwassenen mee moeten kunnen doen in de samenleving, en sociale uitsluiting zoveel mogelijk voorkomen moet worden, is er onder andere het FDMA. Het FDMA is een tegemoetkoming voor sociale, culturele, educatieve en sportieve activiteiten, zoals: contributies van (sport-)verenigingen, een abonnement voor het zwembad, lidmaatschap van de bibliotheek en bezoek aan een musea, theater, dierentuin etc. Om in aanmerking te komen voor het FDMA geldt er voor tenminste 3 maanden een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm (zie tabel 1 voor de vermogensgrens). De tegemoetkoming voor volwassenen is € 150,- per jaar en voor kinderen tot 18

	jaar € 100,- per kind per jaar. Omdat de tegemoetkoming al jaren niet geïndexeerd is, wordt onderzocht of een verhoging van de tegemoetkoming op zijn plaats is.
Energietoeslag	De eenmalige energietoeslag 2023 bedraagt €1300,00 en is er voor inwoners met een laag inkomen (tot 120% van de bijstandsnorm) en hoge energiekosten. De Tweede Kamer moet nog wel instemmen met het wetsvoorstel. Voor gemeenten was er al wel de mogelijkheid om € 500,00 van de energietoeslag 2023 uit te keren. Dit is gebeurd. Of de energietoeslag terugkomt in 2024, en in welke vorm, is nog niet bekend. Hier wordt door het Rijk nog naar gekeken.
Laptopregeling	Zoals gezegd voert Stichting Leergeld namens de gemeente Meppel de laptopregeling uit. Voor ouders met kinderen tot 18 jaar op het voortgezet onderwijs, is het mogelijk een vergoeding aan de vragen voor de kosten van de aanschaf van een laptop tot een bedrag van maximaal € 400,00. De participatieregeling en de laptopregeling zijn regelingen die in het verlengde van elkaar liggen. Omdat voor de participatieregeling een grens gesteld is van 120% van de bijstandsnorm en voor de laptopregeling 110% van de bijstandsnorm, is het de vraag of het niet wenselijk is om dit gelijk te trekken. Voorlopig is de conclusie dat het blijft zoals het nu is. Wel kan het zijn dat hier op een later moment op teruggekomen wordt.
Collectieve zorgverzekering	De collectieve zorgverzekering (gemeentepolis) is een verzekering die mensen met een laag inkomen (maximaal 120% van de bijstandsnorm) kunnen aanvragen via Gezondverzekerd (zie tabel 1 voor de vermogensgrens). De collectieve zorgverzekering is een verzekering bij het Zilveren Kruis. Omdat de zorgbehoefte voor ieder persoon anders is, worden er drie verschillende pakketten aangeboden voor de aanvullende verzekering. De gemeente geeft korting op deze verzekering. De hoogte van het korting hangt af van het pakket dat gekozen wordt. Over de manier waarop de hoogte van de korting wordt bepaald, valt te discussiëren. De manier waarop dit gebeurt ligt niet vast, en wordt elk jaar kritisch bekeken.
Procesoptimalisatie	Op dit moment wordt beziggehouden met hoe we als gemeente onze (werk) processen efficiënter kunnen inrichten. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden om aanvragen te digitaliseren, zodat het voor de inwoner gemakkelijker wordt om een aanvraag te doen.

Doel 2: Kinderen die opgroeien in een gezin waar weinig geld beschikbaar is, de kans geven om mee te doen in de samenleving, zodat zij met gelijke(re) kansen aan de toekomst beginnen.

Voortzetten	
Regeling/activiteit	Toelichting
Kindsupport Meppel	Kinderen moet kansrijk kunnen opgroeien. Omdat we het belangrijk vinden dat ieder kind echt mee moet kunnen doen, los van de financiële situatie van de ouders/verzorgers en ieder kind de kans verdient om zich te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn, werken we samen met (subsidiepartner) Kindsupport Meppel. Kindsupport Meppel is een samenwerkingsverband tussen Stichting Leergeld Meppel, Jeugdfonds Sport & Cultuur Drenthe, Nationaal Fonds Kinderhulp, Stichting Jarige Job en de gemeente Meppel. Deze partijen werken samen om ervoor te zorgen dat kinderen van 0 tot 21 jaar, waarvan de ouder(s) niet veel geld te besteden hebben, mee kunnen doen met binnen- en buitenschoolse activiteiten. Dat kinderen bijvoorbeeld kunnen sporten, een laptop voor school kunnen krijgen, hun zwemdiploma kunnen halen of naar muziekles kunnen. Kindsupport Meppel heeft hierbij een coördinerende rol. Alle aanvragen komen binnen bij Kindsupport Meppel, waarna de Poortwachter van Kindsupport bekijkt welke partij de aanvraag het beste uit kan voeren. Om in aanmerking te komen voor een vergoeding vanuit de gemeente wordt een norm van 120% van de bijstand gehanteerd, ten aanzien van Stichting Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe en de participatieregeling schoolgaande kinderen. Bij de laptopregeling gaat het om 110% van de bijstandsgrens. Stichting Jarige Job en Nationaal Fonds Kinderhulp worden niet vanuit de gemeente gefinancierd, maar landelijk.
Stichting Leergeld Meppel	Stichting Leergeld Meppel is één van de partijen die onderdeel uitmaakt van Kindsupport Meppel, en voert namens de gemeente twee regelingen uit. Naar Stichting Leergeld Meppel wordt doorverwezen vanuit Kindsupport Meppel voor onder andere de vrijwillige ouderbijdrage, de kosten van een schoolreis en excursie (allen zijn onderdeel van de participatieregeling schoolgaande kinderen) en de kosten van een laptop (de laptopregeling). Leergeld vergoedt schoolspullen voor kinderen tot 21 jaar. De vergoeding van schoolspullen doen zij namens Leergeld zelf en niet namens de gemeente. De inkomensgrens bij de vergoeding van schoolspullen is 120% van de bijstandsgrens voor samenwonenden en 130% voor alleenstaanden. Deze grenzen worden eveneens gehanteerd bij de participatieregeling schoolgaande kinderen en de laptopregeling. Dit betekent dus dat Stichting Leergeld Meppel in sommige gevallen een laptop, de vrijwillige ouderbijdrage, de schoolreis en de excursie vergoedt als de gemeente dit niet vergoedt. Naast een verschil in inkomensgrenzen heeft dit te maken met een verschil in leeftijdsgrens. Leergeld vergoedt tot 21 jaar, waar de gemeente Meppel vergoedt tot 18 jaar. Dit geldt tevens voor de vergoeding ten aanzien van het lid worden van een sport- en/of cultuurclub.
Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe	Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe is één van de partijen die onderdeel uitmaakt van Kindsupport Meppel en tevens één van onze subsidiepartners. Voor kinderen tot 18 jaar die opgroeien in gezinnen met weinig geld of geldzorgen, wordt de muziekles of de contributie van sporten als voetbal, streetdance, judo en zwemmen door de gemeente betaald (kinderen van 18 tot 21 jaar door Stichting Leergeld Meppel). Zo wordt alle kinderen de kans gegeven om lid te worden van een sport- en/of cultuurclub. Niet alleen omdat het leuk is, maar ook omdat het belangrijk is voor de persoonlijke ontwikkeling. Op de club wordt geleerd samen te werken, ontdekken kinderen waar ze goed in zijn, worden nieuwe vrienden gemaakt en meer zelfvertrouwen gekregen. Dit verhoogt het welzijn van deze kinderen.
Stichting Jarige Job	In Meppel zijn er kinderen die hun verjaardag niet kunnen vieren, omdat er thuis

	geen geld voor is. Stichting Jarige Job helpt deze kinderen tot 18 jaar door het geven van een verjaardagsbox t.w.v. €35,-. Zoals gezegd maakt Stichting Jarige Job onderdeel uit van Kindsupport.
Nationaal Fonds Kinderhulp	Nationaal Fonds Kinderhulp helpt kinderen van 0 tot 21 jaar die opgroeien in een gezin die van weinig geld moeten zien rond te komen. Kinderhulp helpt met iets groots, of iets kleins. Iets dat de kinderen de kracht geeft om mee te doen. Bijvoorbeeld een dagje uit, fiets, opleiding, leesboek, warme winterjas of cadeautje van de Sint. Dingen die heel gewoon lijken, maar toch het verschil maken. Nu en de toekomst. Nationaal Fonds Kinderhulp maakt onderdeel uit van Kindsupport.
Kansrijke Start	De eerste duizend dagen in het leven van het kind zijn heel bepalend voor de verdere ontwikkeling. De gemeente neemt daarom deel aan het actieprogramma Kansrijke Start. Hierin wordt samengewerkt met zorgprofessionals (uit de kinderopvang, bibliotheek, instelling voor mensen met een verstandelijke beperking, JGZ, verloskundigenpraktijk, kinderpraktijken voor logopedie en fysiotherapie, Vroeg Erbij-partner, leefstijlcoach en de gemeente), om zoveel mogelijk ouders en kinderen te ondersteunen bij een gezonde start van het gezinsleven. Binnen de coalitie Kansrijke Start Meppel is er een werkgroep 'kansrijk financieel opgroeien' gestart. Deze werkgroep wisselt kennis uit over armoede en schulden bij gezinnen, en werkt aan bewustwording bij professionals.
Gelijke Kansen Alliantie	Kinderen met gelijke talenten hebben recht op gelijke kansen. Achtergrond, opleidingsniveau van ouders en de financiële situatie mogen niet van invloed zijn op de schoolprestaties van kinderen. De subsidie 'Regionale samenwerking kansengelijkheid in het onderwijs' ondersteunt gemeenten en scholen bij het tot stand brengen van aanvullend schoolaanbod om kinderen gelijke kansen te bieden.
Boekje 'Geldwijzer bijna 18'	Als een jongere 18 wordt, verandert er veel. Om ervoor te zorgen dat jongeren goed voorbereid zijn op wat komen gaat, wordt het boekje 'Geldwijzer bijna 18' verstrekt aan jongeren in de gemeente Meppel die bijna 18 worden. Dit boekje helpt jongeren met handige stappenplannen, tips en links op het gebied van geld. Dit vergroot hun inzicht in geldzaken en stimuleert hun financiële redzaamheid.
Stichting Grote Broer	Elk kind heeft recht op geluk. Soms is daarvoor extra hulp nodig. Stichting Grote Broer wil graag een bijdrage leveren aan dit geluk. Iedereen in de regio Meppel kan een aanvraag doen voor extra ondersteuning van een kind met een droom, talent of beperking.

Onderzoeken/versterken	
Regeling/activiteit	Toelichting
Financiële educatie	Uit onderzoek blijkt dat 37% van de Mbo'ers die 18 jaar of ouder is, minimaal één schuld heeft. Schulden beginnen vaak klein, maar kunnen een opmaak zijn naar grotere schulden. Naast het jaarlijks onder de aandacht brengen van 'de Week van het Geld' bij scholen, is het in het kader van preventie belangrijk om jongeren voor te bereiden op de financiële uitdagingen die zij tegen gaan komen. Op die manier wordt de kans vergroot dat zij later financieel verstandige keuzes maken. Om die reden, en het feit dat vanuit het Rijk structureel extra middelen beschikbaar worden gesteld voor de aanpak van schulden, willen we onderzoek doen. Onderzoek doen naar de opties die er zijn om, samen met scholen en andere partijen uit de gemeenschap, middelbare scholieren uit de bovenbouw en Mbo leerlingen, financiële vaardigheden bij te brengen.

Doel 3: Inwoners met een laag besteedbaar inkomen kunnen meedoen in de samenleving.

Voortzetten	
Regeling/activiteit	Toelichting
Ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting	Onze ervaringsdeskundige maakt armoede inzichtelijk. Zij bekijkt beleidsstukken vooral vanuit de leefwereld en gaat hierover in gesprek met beleidsmakers. Op deze manier wordt beoogd de kloof tussen de systeemwereld - de personen die beleid maken en de wet- en regelgeving - en de mensen die daadwerkelijk in armoede leven, te verkleinen en uiteindelijk te laten verdwijnen. Met als doel de inwoner die in armoede leeft, zo goed mogelijk te kunnen bereiken en helpen. Daarnaast begeleidt onze ervaringsdeskundige de vrouwensupportgroep in Meppel (zie de activiteit hieronder) en brengt zij elk jaar het boekje 'leven met weinig geld' uit. Dit is een wegwijzer voor hulp in Meppel op het gebied van armoede en schulden (zie voor meer informatie hierover de derde activiteit van deze tabel) .
Vrouwensupportgroep	De vrouwensupportgroep is opgericht om vrouwen die zich al geruime tijd in een uitkeringssituatie bevinden, dan wel rond het minimumloon verdienen, en waarvoor weinig perspectief is om uit de situatie van een laag besteedbaar inkomen te komen, te ondersteunen en te helpen vertrouwen te krijgen in hun eigen kracht en mogelijkheden (empowerment). Via coaching, door onder andere onze ervaringsdeskundige, worden deze vrouwen in staat gesteld om het heft in eigen handen te nemen en hun economische veerkracht te vergroten door het ontwikkelen van kennis en competenties.
Boekje 'leven met weinig geld', wegwijzer voor hulp in Meppel	Onze ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting maakt elk jaar (sinds 2020) het boekje 'Leven met weinig geld'. Dit boekje is een wegwijzer voor hulp in Meppel. Hierin staan op een overzichtelijke wijze alle regelingen en organisaties beschreven die er zijn binnen de gemeente Meppel op het gebied van armoede en schulden.
Supermarktbon	Op het moment dat de consultant Geldzorgen constateert dat een inwoner geen geld heeft om in zijn of haar eerste levensbehoefte te voorzien, bijvoorbeeld omdat een inwoner in afwachting is van een bijstandsuitkering, regeling of toeslag, is de Voedselbank de voorliggende voorziening. In niet alle gevallen is het voedselpakket voldoende of kan het pakket op tijd verstrekt worden. In die gevallen is er de supermarktbon. Afhankelijk van de situatie wordt in die gevallen één of meerdere supermarktbonnen verstrekt aan de inwoner.
Armoedepact	Het armoedepact verbindt verschillende organisaties, instellingen, verenigingen en initiatieven die zich bezig houden met het bestrijden en/of het voorkomen van armoede in Meppel. Doel is om krachten te bundelen, informatie en kennis te delen om zo overlap in aanbod te voorkomen, leemtes op te vullen en blinde vlekken zichtbaar te maken. De afgelopen jaren is sterk ingezet op armoede onder kinderen. Op dit moment nemen de volgende partijen deel aan de kerngroep van het Armoedepact: Arme Kant van Meppel, Humanitas, Kindsupport, de Adviesraad en de gemeente Meppel. Daarnaast zijn er veel organisaties uit Meppel die in de schil zitten rondom de kerngroep. Zij nemen niet deel aan de overleggen, maar blijven wel aangehaakt bij de activiteiten en zetten zich net als de leden van de kerngroep in om inwoners te helpen die een laag besteedbaar inkomen hebben.
Humanitas Zuidwest-Drenthe	Humanitas Zuidwest- Drenthe is één van onze subsidiepartners. De vrijwilligers van Humanitas helpen alle inwoners uit de gemeente Meppel die het alleen even niet redden, op het gebied van eenzaamheid, opgroeien, opvoeden, verlies en thuisadministratie. Op die manier wordt ondersteuning geboden en worden mensen

	gezien en gehoord. Het uiteindelijke doel is dat mensen zelf hun leven weer kunnen oppakken.
Adviesraad Sociaal Domein 'Werk & Meedoen'	De Adviesraad Sociaal Domein opereert onafhankelijk en geeft het college van burgemeester en wethouders advies. Dat doen zij gevraagd en ongevraagd, om de gemeente te helpen om haar taken op het gebied van het sociaal domein uit te voeren. Bij de Adviesraad Sociaal Domein 'Werk & Meedoen' ligt de focus op armoede, participatie, werkende keten en de overgang van 18- en 18+. Gemiddeld eens per kwartaal vindt er met enkele beleidsadviseurs die werkzaam zijn binnen het team Werk & Meedoen, overleg plaats en worden bovenstaande onderwerpen besproken.
Arme Kant van Meppel	De Arme Kant van Meppel is een werkgroep bestaande uit vrijwilligers. Op verschillende manieren komt de werkgroep op voor de belangen van de minima in de gemeente Meppel. Zo organiseert de Arme Kant elk jaar een kerstactie, waarbij waardebonnen worden versterkt aan gezinnen met een minimum besteedbaar inkomen. Daarnaast doen zij aan fondswerving voor het organiseren van activiteiten, zoals een dagje Slagharen. Vrijwilligers van de Arme Kant geven daarnaast huiswerkbegeleiding in de Haveltermade aan kinderen uit de groepen 6, 7 en 8 (dit is de eerste activiteit die voortgekomen is uit het Armoedepact). Veelal gaat het hierbij om kinderen die niet uit Nederland komen en een taalachterstand hebben.
Welzijn MensenWerk	Medewerkers van Welzijn MensenWerk bieden op verschillende vlakken ondersteuning aan inwoners. Denk hierbij aan het zijn van een luisterend oor, het gezamenlijk vinden van passende woonruimte en het geven van bespaartips. Daarnaast hebben zij goede en betrouwbare contacten met organisaties die de inwoner verder kan helpen op het moment dat zij dit zelf niet kunnen, zoals het VIA-spreekuur, het Geldloket en de Voorzieningenwijzer.
Voedselbank	Een voedselbank is een liefdadigheidsinstelling die kosteloos levensmiddelen verstrekt aan hen die financieel niet of nauwelijks in staat zijn om in hun levensonderhoud te voorzien. De norm om in aanmerking te komen voor de Voedselbank hangt af van de grootte van het gezin. De gemeente Meppel behoort tot de Voedselbank van Zuidwest-Drenthe. Op dit moment opereert deze Voedselbank onafhankelijk van de gemeente, wat betekent dat er geen financiële hulp vanuit de gemeente noodzakelijk is. Wel staan we in goed contact met elkaar op het moment dat de situatie hierom vraagt.
Voorzieningenwijzer	Inwoners die zich zorgen maken over hun uitgaven en/of benieuwd zijn of zij inkomsten mislopen/teveel betalen, kunnen zich per mail of telefoon, of online via Datgeldtvoormij, aanmelden voor een afspraak met de VoorzieningenWijzer (wij zijn hier als gemeente op aangesloten). Daarbij wijzen de woningverhuurders Woonconcept en Actium al hun huurders op het bestaan van de Voorzieningenwijzer. Medewerkers van De VoorzieningenWijzer (zij zijn werkzaam namens Welzijn MensenWerk) hebben kennis over diverse financiële onderwerpen. In een persoonlijk gesprek bij de inwoner thuis laten zij zien hoe er bespaard kan worden op enkele uitgaven (bijvoorbeeld op de zorgverzekering en energieleverancier) en welke regelingen aangevraagd kunnen worden bij de Belastingdienst (denk aan huur, zorg- en kindertoeslag en bij de gemeente Meppel (denk aan de minimaregelingen). Bij eerdere resultaten was de gemiddelde besparing ruim € 1.900,-. Een persoonlijk gesprek met een medewerker van de Voorzieningenwijzer heeft dan ook een positief effect op het besteedbare inkomen van een huishouden.
VIA spreekuur	Inwoners kunnen telefonisch een afspraak maken voor het VIA spreekuur. Het VIA spreekuur is er voor inwoners die informatie willen, geholpen willen worden met, dan wel advies willen over lastige formulieren, ingewikkelde wetten en

	digitalisering. Daarnaast als de persoonlijke situatie wijzigt: verlies van baan, gezondheid, pensioen, scheiding en opgroeiende kinderen. Vrijwilligers en medewerkers van Welzijn MensenWerk staan klaar om deze inwoners verder te helpen. Wanneer zij er niet uitkomen, wordt er doorverwezen naar andere organisaties. Op deze wordt de inwoner op een zo goed mogelijke manier geholpen om vooruit te komen.
Datgeldtvoormij	We zijn aangesloten bij Datgeldtvoormij van de Voorzieningenwijzer. Via Datgeldtvoormij kunnen inwoners zelf checken of zij in aanmerking komen voor gemeentelijke regelingen, de huurtoeslag en de energietoeslag. En kunnen zij ontdekken welke energiecontract en zorgverzekering passend is. Indien liever een persoonlijk gesprek wordt aangegaan met een adviseur, kan dit worden aangegeven en een afspraak worden gemaakt met een medewerker van de Voorzieningenwijzer.
Gezondverzekerd	Via Gezondverzekerd (een initiatief van BS&F) waar we op aangesloten zijn, kan (met behulp van de keuzehulp) de meeste passende gemeentepolis van het Zilveren Kruis worden gekozen. Zie het kopje 'collectieve zorgverzekering' onder doel 1 voor verdere uitleg over de collectieve zorgverzekering (gemeentepolis).
Stichting krijg een Kans	Het project 'Krijg een Kans' vanuit Stichting krijg een Kans, heeft tot doel om vrouwen (die zich in een sociaal isolement bevinden) individueel of in groepsverband te stimuleren in hun ontwikkeling en zelfontplooiing. Met als beoogd resultaat dat ze weer het gevoel hebben dat ze meedoen, dat ze erbij horen.

Onderzoeken/versterken	
Regeling/activiteit	Toelichting
Geldloket	Het Geldloket, welke gevestigd is in de bibliotheek, is een plek waar inwoners vragen kunnen stellen over geldzaken. Vrijwilligers en medewerkers van Welzijn Mensenwerk en de gemeente, staan klaar om inwoners te informeren, te helpen en, indien noodzakelijk, door te verwijzen. Hulp wordt onder andere geboden bij de administratie, het invullen van formulieren, het aanvragen van gemeentelijke regelingen en bij vragen over geld (zorgen). Het Geldloket was een pilot. Na deze pilot heeft een evaluatie plaatsgevonden en is geconcludeerd dat het Geldloket een succes is gebleken. Daarom zal het Geldloket worden gecontinueerd. Over hoe het Geldloket in de toekomst in te richten en uit te breiden, zal de komende tijd verder over worden doorgepraat. In de plannen zal rekening worden gehouden met het feit dat er vanuit het Rijk structureel extra middelen beschikbaar worden gesteld voor de aanpak van armoede, en er dus meer mogelijk is dan voorheen.
Energiearmoede	Van energiearmoede is sprake als een huishouden over een laag inkomen beschikt in combinatie met hoge energielasten, dan wel een woning van energetisch onvoldoende kwaliteit is (zoals slechte isolatie). Een vuistregel hierbij is dat een huishouden energiearm is wanneer het meer dan 10% van haar inkomen aan energie besteedt. Eind januari 2022 heeft het Rijk, gemeenten financiële middelen toegekend om de problematiek rondom energiearmoede aan te pakken. Gemeenten kunnen deze middelen gericht inzetten om huishoudens die aan de hierboven genoemde criteria voldoen, gericht te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Binnen de gemeente Meppel wordt er goed samengewerkt tussen het Sociaal Domein en team Duurzaamheid om energiearmoede aan te pakken.
Volwassenenfonds Sport & Cultuur	Omdat er zoals gezegd vanuit het Rijk structureel extra middelen beschikbaar worden gesteld voor de aanpak van armoede, wordt er gekeken naar activiteiten die ons bestaande aanbod kunnen aanvullen. Een goede aanvulling zou het volwassenenfonds Sport & Cultuur kunnen zijn. Dit fonds maakt het mogelijk dat volwassenen, die van weinig geld moeten zien rond te komen, muzikles kunnen

	volgen, dan wel een sport kunnen beoefenen. Omdat de tegemoetkoming vanuit het FDMA ook gebruikt kan worden om (een deel van) een lidmaatschap van een sport of cultuurvereniging te betalen, wordt gekeken hoe het volwassenenfonds en het FDMA elkaar het beste kunnen aanvullen. De komende maanden zal hier verder over worden doorgepraat.
Collectieve zorgverzekering	De collectieve zorgverzekering is reeds bij doel 1 besproken. We vinden het van groot belang dat ieder persoon, dus alle kinderen en volwassenen uit de gemeente Meppel, voldoende aanvullend verzekerd zijn. Een deel van onze inwoners met een laag besteedbaar inkomen, hebben een grote zorgbehoefte. We willen met de collectieve zorgverzekering bereiken dat deze mensen een passende verzekering kunnen afsluiten (een aanvullende zorgverzekering die aansluit op hun zorgbehoeften) die betaalbaarder is dan een verzekering zonder collectiviteit. De korting op de premies wordt zoals gezegd jaarlijks naar gekeken. De laatste jaren is dit gelijk gebleven, maar we blijven kritisch kijken of dit nog het juiste is om te doen.

Doel 4: Inwoners met (problematische) schulden krijgen de hulp die zij nodig hebben.

Voortzetten	
Regeling/activiteit	Toelichting
Consulenten Geldzorgen	De consulenten Geldzorgen zijn in dienst van de gemeente. Zij richten zich op het krijgen van een financieel stabiele situatie voor de inwoner vanaf het moment van aanmelding. Op het moment dat een inwoner zich heeft aangemeld voor een gesprek met een van de consulenten Geldzorgen, wordt een uitgebreide integrale intake gedaan (m.u.v. rechtstreekse aanvraag bewindvoering bij de GKB en crisismeldingen, in dat geval doet de GKB een integrale intake). In deze integrale intake wordt de financiële situatie van betreffende inwoner uitgebreid doorgenomen en besproken. Omdat het gaat om een brede uitvraag, wordt er gekeken of er sprake is van andersoortige problematiek, zoals verslavingsproblematiek. Vervolgens wordt een plan van aanpak opgesteld, in samenspraak met de inwoner. In dit plan staat beschreven welke vervolgstap of welke vervolgstappen (in geval naast financiële hulp ook andersoortige hulp, zoals psychosociale ondersteuning wordt ingezet) de consulent noodzakelijk acht. Het kan zijn dat wordt doorverwezen naar één van onze maatschappelijke partners. De consulent blijft in dat geval de regie houden op het dossier, en bespreekt met de partner en de inwoner de voortgang. Een andere mogelijkheid is dat wordt doorverwezen naar de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB Drenthe). In dat geval wordt het noodzakelijk geacht dat een inwoner een schuldregeling ingaat, dan wel budgetbeheer of beschermingsbewind krijgt. Indien een dossier naar de GKB gaat, houdt de consulent de regie. Wat betreft nazorg wordt intern besproken hoe dit in de toekomst het beste vormgegeven kan worden. Verder houden de consulenten Geldzorgen zich bezig met vroegsignalering. De wettelijke taak die we hebben ten aanzien hiervan voeren zij uit. Dit betekent onder andere contact opnemen met inwoners (via brief, e-mail, telefoon of huisbezoek) waarvan melding is gedaan door een signaaltspartner betreffende een betalingsachterstand. Daarnaast beoordelen/toetsen zij of het noodzakelijk is om één of meerdere supermarktbonnen te verstrekken en beoordelen/toetsen zij of er wel of niet sprake is van een algemeen gebruikelijke voorziening WMO (als de inwoner aangeeft een algemeen gebruikelijke voorziening niet te kunnen bekostigen). Ten slotte zijn zij het toelagendienstpunt voor de Belastingdienst.
Schuldhelpverlening	Met de inzet van schuldhelpverlening kunnen schulden opgelost worden, of beheersbaar worden gemaakt (zie hoofdstuk 7 voor een uitgebreide toelichting). Het vooruitzicht op een schuldenvrije toekomst of een toekomst waarbij de financiële situatie beheersbaar is, geeft rust. Daarbij geeft het ruimte in het hoofd om eventuele andere problemen aan te pakken en op te lossen. Hiermee krijgen inwoners een beter toekomstperspectief.
Stichting Schuldhelp Meppel	Stichting Schuldhelp Meppel is één van onze subsidiepartners. Zij richten zich op het helpen van inwoners met (problematische) schulden en richten zich daarbij op drie fasen van schuldenproblematiek: de 'preventieve fase', waarbij diepe schulden voorkomen kunnen worden, de 'schuldhelpfase' waarbij een maatje (een vrijwilliger) de hulpvrager coacht en helpt bij zijn of haar schulden en/of financiële problemen en de 'nazorgfase', waardoor terugval voorkomen kan worden. Het vergroten van de zelfredzaamheid doormiddel van het bieden van sociale en praktische ondersteuning staat bij alle fasen voorop.

Leenfonds Meppel	De Arme Kant van Meppel heeft het Leenfonds Meppel opgericht. Inwoners uit Meppel die dreigen (dieper) in de schulden te geraken kunnen in een vroegtijdig stadium, een kleine renteloze lening aanvragen om bijvoorbeeld de tandartsrekening te kunnen betalen. Door aan de voorkant te zitten, wordt beoogd problematische schulden te voorkomen, en een beter perspectief te kunnen bieden. Er worden wel een aantal voorwaarden gesteld aan de lening om ervoor te zorgen dat het geld goed terecht komt en de aanvrager zijn verplichtingen na kan komen. Men kan een verzoek indienen voor een maximaal bedrag dat realistisch is voor een aflossing in maximaal 36 maanden. Heeft een aanvrager meer geld nodig en/of is er sprake van administratieve problemen, dan kan in overleg en op verzoek van de aanvrager, contract worden gelegd met één van de andere ketenpartners in de aanpak integrale schuldhulpverlening.
Doorbreken taboe/schaamte	Geldproblemen houden we vaak voor onszelf, waardoor schulden zich snel kunnen opstapelen. Taboe en schaamte rondom armoede en schulden maken het moeilijk om actie te ondernemen. Mensen hebben minder vertrouwen in zichzelf, maar ook in de overheid. Dit is van invloed op het gedrag en daarmee op de beslissingen die mensen nemen. Samen met onze partners, zorgen we ervoor dat de drempel laag is om geldzorgen bespreekbaar te maken. Bijvoorbeeld tijdens de 'intakes' die de consulenten Geldzorgen doen, bij de telefoontjes en huisbezoeken in het kader van vroegsignalering, en het contact met inwoners in geval van onze ervaringsdeskundige.
Nederlandse Schuldhulproute (NSR)	De Nederlandse Schuldhulproute (NSR) is één weg naar passende schuldhulp, voor alle mensen in Nederland en is een publiek-private samenwerking van bedrijven, gemeenten, (hulp) interventies en andere samenwerkingspartners. Geldfit is hierbij één van de pijlers. Op de website van Geldfit kan via een online test (bellen of chatten voor een persoonlijk advies is mogelijk) inzichtelijk worden gemaakt hoe de financiële situatie van een inwoner is en welke stappen gezet kunnen worden om weer grip te krijgen op je geld. Omdat we aangesloten zijn op de NSR en daarmee op Geldfit, worden tevens de lokale organisaties getoond die eventueel passende hulp kunnen bieden. Op deze manier kan een inwoner al in een vroegtijdig stadium passende hulp ontvangen, en erger worden voorkomen. Daarnaast kunnen inwoners via de potjes-check (deze is ontwikkeld in samenwerking met de Voorzieningenwijzer), erachter komen voor welke landelijke en lokale toeslagen en regelingen zij in aanmerking komen.

Onderzoeken/versterken	
Regeling/activiteit	Toelichting
Vroegsignalering van schulden	Voor een uitgebreide toelichting zie hoofdstuk 7 onderdeel E. Wat wel goed is om te benadrukken is dat de twee beste methoden om mensen te bereiken 'bellen' en 'huisbezoek' zijn, maar dat dit de twee meest tijdsintensieve methoden zijn. Hoewel de voorkeur uitgaat naar deze twee methoden, is het gezien de capaciteit niet realistisch en haalbaar om alle inwoners, waarvan een betalingsachterstand is gemeld via vroegsignalering, op deze wijze te benaderen. Daarom wordt doorlopend bekeken en beoordeeld of het maximale uit de tijd en middelen wordt gehaald, en waar nodig aanpassingen gedaan.
Zuidweg Schuldhulp	Bij Zuidweg Schuldhulp kunnen onze inwoners terecht die ondernemer zijn en financiële problemen hebben (zie hoofdstuk 7 onderdeel C). We vinden het belangrijk dat naast hulp voor particulieren met financiële moeilijkheden, ook ondernemers met financiële moeilijkheden goed geholpen worden. Om ondernemers zo goed mogelijk te kunnen helpen, besteden we deze taak uit aan

	Zuidweg Schuldhelp. Zij maken financiële problemen inzichtelijk en bieden oplossingen op maat, met als doel een financieel gezonde toekomst voor ondernemers. Op korte termijn gaan we intern de samenwerking met Zuidweg Schuldhelp evalueren, en indien hiertoe aanleiding is andere mogelijke opties verkennen.
--	--

Aanpassen	
Regeling/activiteit	Toelichting
Zelfbetalersbeleid	Het voorstel is om het zelfbetalersbeleid omtrent budgetbeheer aan te passen (zie voor een uitgebreide toelichting hoofdstuk 7 onderdeel F). Bij instemming van de Raad, dienen de beleidsregels integrale schuldhelpverlening aangepast te worden.
Gemeentelijke kredietbank Drenthe (GKB Drenthe)	De GKB komt in beeld als de consultant Geldzorgen van mening is dat (in samenspraak met de inwoner) een schuldhelpverleningstraject opgestart moet worden, of de inwoner een rechtstreekse aanvraag bewindvoering heeft gedaan bij de GKB, of er sprake is van een crisismelding (zie voor een uitgebreide toelichting hoofdstuk 7 onderdeel B). De GKB helpt de inwoner vervolgens op weg naar een financieel gezonde toekomst. De gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Kredietbank Drenthe is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Assen, Hoogeveen en Meppel. De GKB levert in veertien gemeenten een bijdrage aan de sluitende aanpak van de bestrijding van armoede en schulden. Zoals bekend is de financiële situatie van de GKB zorgelijk. Al jaren achtereen kampt de GKB met tekorten die niet binnen de begroting of reserves op te vangen zijn. Het Dagelijks Bestuur van de GKB heeft toen besloten om, met als vertrekpunt het voorgenomen besluit tot vervreemding van de activiteiten GKB, nog eens goed te kijken naar de scenario's die in de afgelopen jaren zijn onderzocht en daar waar nodig deze te actualiseren en uit te werken. Dit is gebeurd en uiteindelijk is gekozen voor het scenario, waarbij de organisatie GKB wordt ondergebracht in een rechtspersoon, waarbij de gemeente Assen een toezichthoudende rol heeft. In de komende maanden zal er meer duidelijkheid moeten komen over de precieze invulling van de verzelfstandiging en de manier waarop zowel de huidige Gemeenschappelijke regeling-gemeenten, als de gemeenten die een dienstverleningsovereenkomst hebben, in de toekomst rechtmatig diensten kunnen afnemen. Over de mate van betrokkenheid van de gemeenten zullen nadere afspraken moeten worden gemaakt. Het Dagelijks Bestuur streeft er naar om in oktober 2023 duidelijkheid te hebben over de realisatie per 1 januari 2025 en de hierboven gestelde voorwaarden. Als dan blijkt dat het scenario verzelfstandiging niet haalbaar is, zal alsnog het scenario aanbesteden verder worden uitgewerkt. Op 1 januari 2025 zal de GR worden geliquideerd.
Integrale beleidsregels schuldhelpverlening	De integrale beleidsregels schuldhelpverlening moeten eens in de vier jaar worden geactualiseerd.

BIJLAGE 3. Literatuurlijst

Bij de totstandkoming van dit beleidsplan is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

1. www.vng.nl
2. www.stimulansz.nl
3. www.divosa.nl
4. www.rijksoverheid.nl
5. www.nvbk.nl
6. www.datgeldtvoormij.nl
7. www.voorzieningenwijzer.nl
8. www.gkb.nl
9. www.nibud.nl
10. www.movisie.nl
11. www.vroegsignaleringshv.nl
12. www.zuidweg-partners.nl
13. www.nationaleombudsman.nl
14. www.geldfit.nl
15. www.trendbureau.drenthe.nl
16. www.gezondverzekerd.nl
17. www.schulinck.nl
18. www.cbs.nl
19. www.scp.nl
20. www.wrr.nl
21. www.stimulansz.nl
22. www.verwey-jonker.nl
23. www.nji.nl
24. www.lezenenschrijven.nl
25. www.wijzingeldzaken.nl
26. www.nos.nl
27. [Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening](#)